

NAŠE ISKRENE ČESTITKE ZA DAN REPUBLIKE

Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 45 — Leto XVIII — 29. november 1980

ISKRI NAGRADA AVNOJ

Kot vsako leto, bodo tudi letos podelili tradicionalne in hkrati tudi najvišje nagrade AVNOJ, namenjene priznanju, tako delovnim kolektivom, kot posameznikom za dosežke na gospodarskem, političnem in kulturnoznanstvenem področju.

Med delovnimi organizacijami iz vse Jugoslavije bo to najvišje priznanje prejela SOZD Iskra, dalje Brodarski inštitut iz Zagreba, tovarna Prva petoljetka iz Trstenika, Industrijsko-kmetijski kombinat Servo Mihalj iz Zrenjanina, Inštitut za narodno zgodovino iz Skopja, rudnik Trepča in TOZD hoteli Sveti Štefan — Montenegro turista iz Budve. To so letošnji Avnojski nagradenci s po-

dročja gospodarstva.

Nagrado AVNOJ bo prejelo tudi kulturno umetniško društvo Abrašević, med posamezniki pa so kovinostrugar, inovator in racionalizator Bruno Suša iz tovarne orodij v Trebinju, ing. Stanko Šram in Ilija Stojadinović — graditelja Titovega mostu na Krk, akademik Haralampije Polenaković iz Skopja, filozof in profesor Arif Tanović iz Sarajeva, prof. dr. Rajko Tomović iz Novega Sada, glasbenik in družbeni delavec Mihajlo Vukdragović iz Beograda in znani slovenski zgodovinar dr. Metod Mikuž.

Slavnostna podelitev letošnjih nagrad AVNOJ bo v Beogradu.

Večji izvoz — manjši uvoz

Čeprav je do konca leta le še dober mesec dni, lahko že z gotovostjo trdimo, da bomo letošnji smel izvozni načrt uresničili in tudi presegli. Po nekaterih ocenah bo le-ta dosegel okoli 150 milijonov dolarjev, s tem pa nam bo delno uspelo uresničiti tudi dodatno izvozno nalogo, ki nam jo je naložil slovenski izvršni svet. Po drugi strani smo „hote ali nehoti“ zmanjšali uvoz, predvsem na račun investicijskih vlaganj, torej uvoz opreme, delno pa tudi uvoz reprodukcijskih materialov. Od začrtane uvozne vsote 130 milijonov dolarjev bomo uvozili za približno 10 milijonov dolarjev manj.

O letošnjih zunanjetrgovinskih gibanjih — precejšnjih uspehih na področju izvoza in velikanskih težavah, ki smo jih imeli zaradi uvoznih restrikcij, smo se pogovarjali z vodjo zunanjetrgovinske temeljne organizacije v Iskri Commerce Marcelom Božičem. „Kljub številnim problemom, je poudaril sogovornik, „zlasti na področju uvoza, nam je v sedanjem obdobju zaostrenega gospodarjenja uspelo v zunanjem trgovinskem kompleksu uresničevati hkrati zastavljene izvozne in uvozne naloge. Zaslugo imajo pri tem vse Iskrine proizvodne organizacije, pa tudi zunanjetrgovinski delavci v Iskri Commerce — tisti, ki delajo doma, ali pa v naši ZT — mreži“.

Za letošnje smo si v Iskri začrtali resnično smelo izvozno vsoto — 145 milijonov dolarjev. Mnogi so bili v

začetku leta v dvomih, da nam bo toliko res uspelo izvoziti. Pozneje, šele v tretjem četrtletju, nam je slovenski izvršni svet naložil še dodatnih 10 milijonov dolarjev izvoza, od tega 5 na zahodno, konvertibilno tržišče. Edina ovira, da tega načrta ne bi uresničili, je bila v tem, da so se številne Iskrine temeljne organizacije srečevale s pomanjkanjem reprodukcijskih materialov, nekatere pa so morali trakove kdaj pa kdaj tudi ustaviti. Zdaj, ko smo le še dober mesec pred koncem leta, lahko z veseljem zapišemo, da kljub hudim uvoznim restrikcijam in tudi novim uvoznim pogojem, ko lahko uvozimo le za 60% od deviznega priliva, večjih zastojev v Iskrini proizvodnji ni bilo, pri čemer imajo delno zaslugo tudi uvozniki in seveda delavci v nabavi domačih materialov. Po nekaterih ocenah bomo letos

skupno izvozili za 150 milijonov dolarjev.

Iskra je svoja izvozna tržišča razdelila nekako na tri področja — razviti zahod, države SEV in dežele v razvoju. Za nas je vsekakor najpomembnejše zahodno tržišče pa naj bo to zaradi konvertibilnega načina plačevanja, pa tudi zato, ker lahko na njem resnično ocenimo naše sposobnosti.

„Kljub izvozni uspehom opažamo,“ je dejal Marcel Božič, „da nam je izvoz na zahod letos nekoliko upadel. Vzrokov za to je več, eden pa je tudi v delni stagnaciji na tem tržišču, kajti o recesiji še ni moč govoriti.“ „Razvite dežele imajo v zadnjem času precejšnje težave z zaposlovanjem, zato so aktivirale tudi mnoge lastne zmogljivosti in določene izdelke, ki so jih prej krile iz uvoza, zdaj delajo same. Kljub temu pa trdim, da je zahodno tržišče izredno stabilno, po drugi strani pa tudi nadvse napahtevno.“

Pa smo v Iskri sposobni slediti zahtevam tega tržišča? „je bilo takoj naslednje vprašanje našemu sogovorniku.

„Vedno, žal, ne. Pri tem mislim zlasti na dobavne roke, točnost in kakovost. Prepogosto pozabljamo prav na poslovno disciplino, in kot rečeno, kakovost, in če tega ne bomo spoznali, nam lahko to tržišče tudi obrne hrbet. Glede naših cen bi dejal samo to, da niso tako pomembne kot točnost dobav in kakovost izdelkov.“

Kako pa je z izvozom v države Sveta za vzajemno gospodarsko in tehnično pomoč?

„Prav v tem letu se nam je izvoz v te dežele precej povečal, zlasti v Sovjetsko zvezo in Čehoslovaško. Morda je edini problem v trgovanju z deželami SEV v tem, da pogosto nakupe s tako imenovanimi „protidobavami“. Seveda pa mi v Iskri vseh njihovih ponujenih izdelkov ne potrebujemo, zato se bomo morali tesneje povezati z drugimi jugoslovanskimi organizacijami, ki pa to blago rabijo.“

Preostale so nam še dežele v razvoju, ali kot jih na kratko imenujemo DVR.

„Izvoz v te dežele je letos precej upadel. Medtem ko je bil na primer lani Irak na prvem mestu med našimi kupci, se je letos izvoz v te dežele zaradi znanih stvari precej zmanjšal. Podobno je tudi s Turčijo, kjer imajo prav tako precejšnje notranje probleme, pa tudi z nekaterimi afriškimi deželami.“

Nobenega dvoma ni, da ima pri izvoznih uspehih velik delež prav

DAN REPUBLIKE

Mi vsi otroci smo slave,
ponosno dvignjene glave,
mnogi življenje so dali,
ko bratstvo so v borbi kovali.

Ob dnevu republike, stisk roke
vsem delavcem naj pove,
da ceniti žrtve svobodi bomo znali,
ki so narodi jih naši zanj o dali . . .

PRIL

8. SEJA CK ZKS

IZ IZVAJANJ PREDSEDNIKA FRANCETA POPITA

Smo na usodni prelomnici, ko gre za to, ali bomo tudi v praksi uveljavili socialistični samoupravni položaj delavca v temeljni organizaciji združenega dela in krajevni skupnosti, da bo odločal o pogojih in rezultatih dela.

V kar največji meri moramo izkoristiti dosežke dosedanjega razvoja vse vire, vse rezerve, vse znanje naših ljudi, poznavanje in obvladovanje proizvodnih sredstev in tehnologije, uveljaviti racionalnost v gospodarjenju, posebej s surovinami in energijo ter obvladovati tržišče.

Odgovornost za gospodarjenje zaostruje dejstvo, da bo obseg sredstev za naložbe, ki moremo z njimi realno računati v naslednjem planskem obdobju, sorazmerno manjši. Razmere v družbeni proizvodnji in reprodukciji nam namreč ne dopuščajo, da bi še naprej prenapenjali gospodarski razvoj z nepokritimi sredstvi in s krediti iz tujine.

Neizprosno mora obveljati načelo, da ne more nihče v združenem delu s sredstvi v družbeni lasti niti začeti niti nadaljevati investicije, ki ne ustreza družbenim kriterijem in merilom, če zanj nima celotnega pokritja v sredstvih, ki z njimi upravlja in razpolaga, ali v materialnih obveznostih, ki so jih prevzele druge OZD neposredno ali s posredovanjem svojih bank.

Na gospodarjenje z družbenimi sredstvi še vedno močno pritiskajo določene vrste porabe, ki jih obdaja umetno ustvarjeni fetiš, da zanje ne velja ekonomska podrejenost gibanjem v družbeni reprodukciji, to je da imajo svojo lastno, ekonomsko, avtonomno logiko in dinamiko . . .

Škodljivo je, da o dohodku, o njegovem razporejanju in kroženju v tokovih družbene reprodukcije ne odločajo tisti, ki ga ustvarjajo — delavci v TOZD — marveč od njih odtujeni centri ekonomske in politične moči . . .

Večji izvoz je pri uresničevanju ekonomske stabilizacije odločilnega pomena za nadaljnji razvoj Slovenije in Jugoslavije, še več — za njuno neodvisnost . . .

Z razvojem in uveljavljanjem lastne tehnologije, lastnih proizvodnih postopkov bomo zmanjševali zdaj še preveliko odvisnost od tujega znanja in tujine sploh, ki jo je zaredila neinventivna, lagodna in pogosto tudi kratkoročna dobičkarška miselnost . . .

Več bomo morali vlagati v znanost in šolstvo, v novo vsebino reformirane šole, ki bo z usmerjanjem dala bistveno spremenjeno družbeno kadrovsko strukturo v korist proizvodnih poklicev in spremenjeno družbeno kadrovsko strukturo v korist proizvodnih poklicev in spremenjeno kvalifikacijsko strukturo v korist strokovno in družbeno vedno bolj izobraženih delavcev . . .

Prednost pri naložbah bo morala imeti proizvodnja hrane, energije in surovin. To usmeritev morajo upoštevati v delovnih organizacijah, pa tudi v občinah, republikah in federaciji . . .

Razvojnih ciljev ne moremo uresničiti z razvijanjem vase zaprtih republiških ekonomij. Nasprotno, ustvariti je treba vse pogoje in možnosti, da se združeno delo samo, brez kakršnihkoli posrednikov, močnejše poveže na dohodkovni podlagi in skupnih interesih razvoja na enotnem jugoslovanskem trgu . . .

Z ukrepi ekonomske politike, s subvencijami, kompenzacijami in podobnimi ukrepi je treba zagotoviti takšno rast cen, ki bo potrošnikom zagotavljala normalno preskrbo in ne prevelik pritisk na življenjske stroške. Odgovornost za stabilno preskrbo je treba kolikor možno zaostri, kajti če kje ni potrebno, da imamo težave, je to prav na področju preskrbe . . .

Zakon o združenem delu določa, da moramo sredstva za delo skupnih služb zagotavljati na podlagi svobodne menjave dela, toda v praksi to nalogo prepočasno uresničujemo, saj prejemajo skupne službe sredstva za delo ne glede na to, koliko prispevajo k ustvarjanju tozdov . . .

Ni osnovno vprašanje, kolikšno število zaposlenih je v skupnih službah v sish, v bankah, v gospodarskih organizacijah, v državni upravi, v delovnih skupnostih družbenopolitičnih organizacij in drugje, ampak kaj ti delavci delajo in ali opravljajo družbeno potrebno delo . . .

Tako kot investicije, je treba prepoloviti tudi obseg javno izgovorjenih in napisanih besed, če hočemo zagotoviti njihovo večjo plodnost in realnost . . .

Tudi praksa in politika nekaterih vodstev zveze komunistov bo trd oreh v boju za poglobljanje socialističnega samoupravljanja, saj se v marsikaterem okolju obnašajo preveč kot predstavniki posameznih struktur, premalo pa kot organi, ki morajo delavcem in delovnim ljudem odgovarjati za svoj prispevek k uresničevanju socialističnih samoupravnih odnosov in družbenih ter delavskih interesov . . .

V nekaterih organizacijah ZK preradi obračajo jedra po vetru malomeščanske, vsemu prilagodljive miselnosti, namesto da bi delali revolucionarno, na liniji družbenega interesa. Zanimarili smo uveljavljanje takšnega lika komunista, ki je vselej pripravljen s pogumom pokazati na nepravilnosti in hkrati pokazati na način njihovega odpravljanja . . .

Obdobje, ki je pred nami je zelo pomembno za družbenoekonomski razvoj naše socialistične samoupravne družbe. V njem naj ne bi samo premagali razvojne težave, ki nas v zadnjih letih močno pestijo, ampak ustvariti trdnije pogoje za še uspešnejši družbenoekonomski razvoj v naslednjem obdobju . . .

Letošnja osrednja proslava 30-letnice samoupravljanja v novogoriški občini je bila v petek, 21. novembra v delovni organizaciji Salonit Anhovo. To je bila prva delovna organizacija v novogoriški občini, ki je že 20. avgusta 1980 ustanovila delavski svet.

Slavnosti so se udeležili najvišji predstavniki političnega in kulturnega življenja novogoriške občine, delavci Salonita Anhovo in predstavniki vseh DO novogoriške občine. Zbrane je najprej pozdravil predsednik delavskega sveta Salonit Anhovo, slavnostni govornik pa je bil podpredsednik Zveze sindikatov Slovenije Martin Mlinar. S kulturnim programom so proslavo obogatili delavci tovarne Salonit.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kranjski orodjarji po poteh

AVNOJ

Bilo je lepo jutro, ko smo se pod izkušenim vodstvom napotili na izlet, da si ogledamo kraje, kjer se je naš čas — čas svobode, miru in enakopravnosti rojeval. Pot nas je vodila iz Kranja mimo Trebnjega, Zagreba do tretjega največjega morišča ljudi med 2. svetovno vojno v Evropi — Jasenovca.

Samo naselje leži na levem bregu reke Save ob železniški progi Zagreb — Beograd. Po svoji legi je bilo zelo ugodno za ureditev koncentracijskega taborišča in že junija 1941 so ustaši organizirali taborišče z imenom Versajev v bližini mesta pod vodstvom ustaša Ivana Raka. Taborišče je bilo osnovano na čistini livade in obdano z žico. Največji pomori taboriščnikov so se izvajali v samem taborišču, vendar so zaradi poplav taborišče še v istem letu zaprli in le redki srečneži so se rešili.

Drugo taborišče Jasenovac — Kraplje je bilo prav tako odprto v juliju 1941. leta. Nesrečneži, namenjeni v Jasenovac, so bili v večini umorjeni na poti proti temu taborišču. Taborišče je bilo opuščeno konec novembra 1941. Največji krvnik Ante Marič pa je odšel v taborišče „Cigla-na“, kjer je na prostoru 125 ha stalo najgrozotnejše taborišče 2. svetovne vojne. Po zaplembi premoženja družine Bašić, ki je imela na tem prostoru formirane delavnice za izdelavo

opeke, verig ter mline in žage so ustaši le-te najprej obdali s 4–5 m visokim zidom, nato pa so se znašli nad delavci. Najhujši krvniki, oz. vodje taborišča, ki imajo na vesti okrog 750.000 nedolžnih žrtev, so bili Josip Matijević, Miroslav Majstorović, Ljubo Miloš, Dinko Šarić, Ivica Matković in Hinko Pičili.

Taborišče je bilo osvobodeno 2. maja 1945. leta, preživeli ob prihodu XXI. srbske divizije pa je bilo le 56. Poleg teh treh so obstajala v sklopu Jasenovca še taborišča „Ciganski“, „Kožara“, žensko taborišče „Mlaka“ in specialni zapori UNS. V vseh teh taboriščih pa so bile metode uničenja človeka enake, smrt je prišla z izčrpanostjo, kijem, bajonetom, nožem. Tako je prišlo v taborišče, ki je obstajalo od avgusta 1941 pa vse do maja 1945, 15.000 vlakov ljudi, z dnevnim prihodom do 3500 ljudi.

Danes na tej „sveti zemlji“ v močvirju kot kleni steber stoji mogočni spomenik Bogdana Bogdanovića — tulipanov cvet. Spomenik, do katerega se pride po železniških pragovih, je v svojem cvetu združil vzpon človeka iz skoraj uničenega življenja — življenja, ki v trdnem betonu črpa življenjski utrip iz malih jezerc upanja, katero nikoli ni ugasnilo tem nesrečnikom v krutem taborišču.

Pot nas je nato vodila preko mostu prijateljstva ter rek Save in Une v Bosno. Vsa pot tja do Prijedora je v

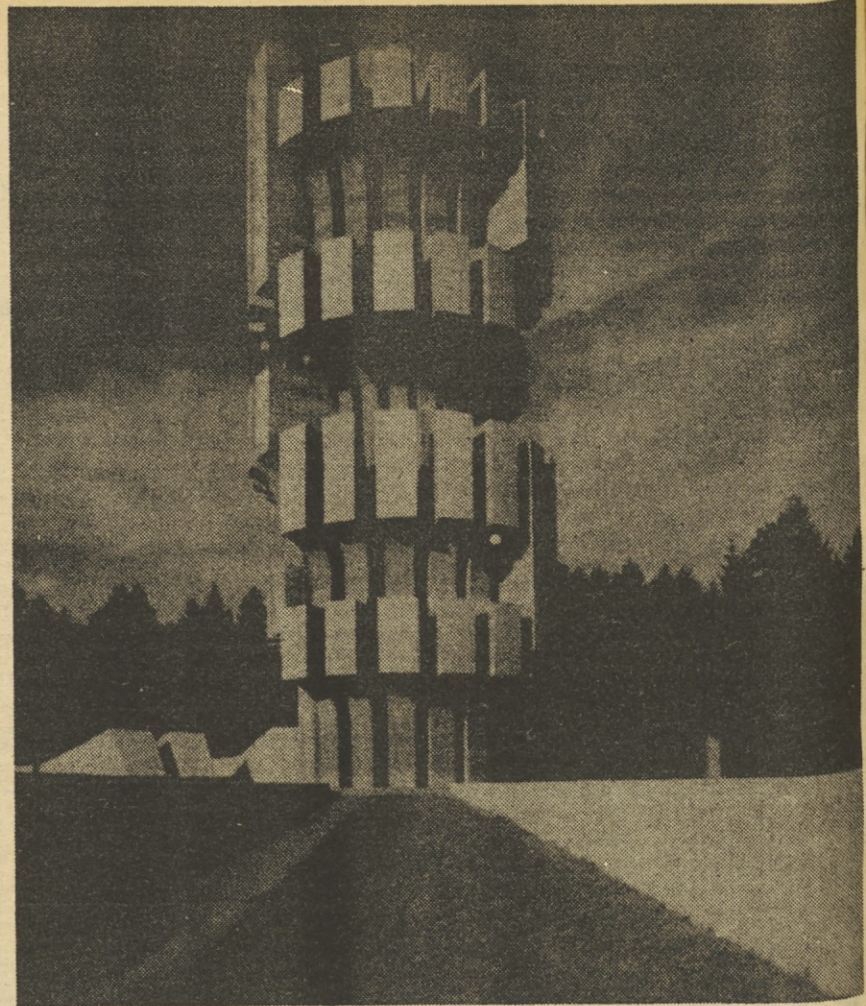
objemu pomnikov iz bližnje preteklosti.

Samo mesto Prijedor, ki se prvič omenja v 17. stoletju, se šele dobro prebujalo iz zaostalosti v lepo bosansko mesto s 23.000 prebivalci. Leži na obali Save in je v letu 1882 popolnoma pogorelo. Iz novejših zgodovine pa je poznano predvsem po spomeniku na Urijami — mestu, kjer sta se spustila na svobodna tla Bosne prva partizanska pilota Rudi Čajavec in Franjo Kluz. V Orlovcu je spomenik žrtvam fašizma, v Vitrovskeu pa stoji spominska kostnica.

Pot smo nadaljevali po cesti Prijedor — Banja Luka. V zaselku Podkozarja v Kozarcu se odcepi lepa gorska cesta do nacionalnega parka Kozara. Ta kraj je simbol junaštva in domoljubja jugoslovanskih narodov. Planinsko področje celotne Kozare je bilo prizorišče krvavih bojov in nadčloveških naporov partizanov, nemočnih žena ter otrok nad premočnimi okupatorjevimi divizijami. Leta 1942 je II. krajski odred resno ogrozil fašistično nadvlado. V prvih dneh marca so se sešli Nemci, ustaši in Italijani v Opatiji, kjer so formirali 45.000 člansko vojno grupo pod vodstvom generala Štala, da ohromijo partizanske čete, ki so takrat šteje 3500 borcev in avion s Franjom Kluzom kot vojnim pilotom.

V noči iz 3. na 4. julij se je začel prvi preboj II. krajskega odreda iz obkoljenega področja. Uspeh krajičanov je bil popoln, saj so iz objema sovražnika rešili nad 10.000 ljudi. Sovražnik je iz maščevanja pobil v dolini Mlječanice 450 obnemoglih ranjencev. V boju je padlo 1700 borcev in 7000 sovražnikov. Po tej ofenzivi pa je sovražnik odpeljal v razna taborišča 68.600 Kozarčanov. Ustaši so odpeljali tudi 12.000 otrok, od katerih se jih je vrnilo samo 1.000. V spomin na junaško obrambo v vseh vojnih letih in na 34450 padlih ljudi s tega področja med revolucijo so del Kozare (3375 ha) razglasili leta 1967 za nacionalni park, na enem izmed vrhov pa so leta 1972 postavili spomenik (delo Dušana Đamonje, odkrit 10. 9. 1972). Za spomenikom je memorialni zid s prek 10.000 imen branilcev Kozare (se še dopolnjuje). Stopnice pa vodijo do lepo urejenega hotela Kozara.

Nadaljevanje poti je bilo namenjeno Banja Luki, mestu ob Vrbasu, katerega je 27. 10. 1969 prizadel potres. Najprej smo si ogledali spominski park herojev kraja ob trdnjavi,

Spomenik padlim na Kozari.

nato še Fekhad pašovo džamijo iz leta 1583. Škoda, da je kostnica samega paše in njegovega vezirja, ki sta bila l. 1850 umorjena, zaprta.

Na bližnjem hribu šehitluci pa stoji

spomenik — delo Antona Avguštinčiča — o junija 1941. leta vzklihi misli na organiziran odpor Bosanske krajine.

(se nadaljuje)

Franc Šenk

Spomenik žrtvam v taborišču Jasenovac.

Tržnoplanski pristop k uvajanju in izkoriščanju inovacij

(Nadaljevanje s prejšnje številke)

4. Povezovanje inovacij z marketingom

V sleherni proizvodnji so določeni riziki ali tveganja v zvezi s plasmanom ali prodajo, ki jih nikoli ni mogoče popolnoma izločiti. Najučinkovitejši način za zmanjševanje tveganj je, če izvajamo tržne raziskave in analize. Če je tržna situacija jasna, niso potrebna marketing raziskovanja. Res pa je, da takih okoliščin praktično ni, predvsem ne pri razvijanju novih proizvodov in tehničnih inovacij. Raziskave predstavljajo integralni pristop k medsebojno povezanim aktivnostim (zbiranje in ocena idej za nove proizvode, analiza tržnih potreb, predvidevanje prodaje, konkurenca itn.). Če so znanstvena odkritja in druge inovacije prilagojene tržnim potrebam, bo zagotovljen uspeh, to je komercializacija in bodo poplačana vsa vlaganja v raziskave in razvoj.

Zato je treba že v začetnih fazah definiranja novih programov angažirati strokovnjake za marketing, da bi se izločilo in do skrajnosti zmanjšalo tveganje. Potrebe so osnovni objekt tržnih raziskav: tu je začetek dela, njegov konec pa je v njihovem zadovoljevanju, to je s prodajo proizvodov in storitev. Potrebe so lahko objektivne in subjektivne. In tega pojma ne smemo mešati s pojmom pospeševanje.

Effektivno povpraševanje je regulator proizvodnje. Glede na to, da je marketing koncepcija zasnovana na potrebah, željah in zahtevah kupcev — torej tržišča, je marketing v določenem smislu dejavnik za izboljševanje družbenoekonomskega sistema; in to toliko uspešnejši, kolikor marketing izhaja od konkretnih, ali danih ekonomskih pogojev in od bistva družbenoekonomskih odnosov. tako na ravni organizacij združenega dela, panoge, ali vse države, s čimer se zagotavlja tako na organizaciji združenega dela, panoge, ali vse države, s čimer se zagotavlja bodočo rast in nepretrganost razvoja. Z marketing koncepcijo se določa: kvaliteto in kvantiteto določene proizvodnje, kanale distribucije, dobavne roke in ostale pogoje, da bi se zadovoljile družbene potrebe in da da bi se povečal osebni in družbeni standard. Te predpostavke so posebno važne pri investitivno-inovacijskih procesih.

Model za povezovanje tehničnih inovacij in marketing aktivnosti smo prikazali s shemo št. 4. Iz nje so razvidne najvažnejše aktivnosti in subjekti, ki morajo biti v stalni povezanosti — tako v okvirih delovne organizacije, kakor tudi z zunanjimi dejavniki okolaja! Pri tem je opomembno, da smo vključili tudi JLA in organe družbene samozaščite (ko so nekatere inovacije v armiji zastarele, kakor je praksa tudi v nekaterih zahodno industrijskih deželah. (Tudi atomska energija je bila v začetku največja vojna in poslovna tajnost, sedaj pa jo izkoriščajo že za miroljubne namene: za medicinske potrebe, električno energijo itn.)).

Za uspešnost inovacijskega dela je nujna tesna povezanost vseh subjektov v združenem delu. kar smo prikazali s shemo št. 5. Povezanost inovatorjev z ostalimi subjekti organizacije združenega dela. Pri tem smo se načrtno osredotočili na inovatorje in so zato v žarišču sheme. Uspešne delovne organizacije se poslužujejo v organiziranju inventivno-inovacijskih procesov prav takih modelov povezanosti.

Ko govorimo o inovacijah v marketingu, oziroma o komercializaciji kot rezultatu vlaganj v razvojno — raziskovalno delo, lahko navedemo zanimiv primer mednarodnega pomena iz propulzivne panoge, to je iz petrokemije. V začetku marca leta 1980 je namreč največji italijanski

kemični koncern Montedison podpisal pogodbo v vrednosti 1.000 milijonov dolarjev s Sovjetsko zvezo, ki ji bo dobavil opremo za kemične tovarne, a v zameno bo uvažal sovjetske petrokemične izdelke. surovine za proizvodnjo gnojil itn. Po istem viru se je mednarodna trgovina med Montedisonom in sovjetskimi družbami povečala v letu 1979 na 105 milijard lir, kar je skoraj za 100% več kakor v letu 1978.

Iz navedenega primera lahko povzamemo:

1. z izvozom opreme za propulzivne panoge ustvarjamo pogoje za pozitivno zunanje trgovinsko plačilno bilanco,
2. ustvarjamo pogoje za uvoz drugih dobrin,
3. angažiramo druge subjekte za uresničitev postavljenih nalog.

Prav v navedenem primeru je očitno, da je Montedisnom pozitivno voljal na manjša in srednja podjetja italijanske elektrotehnične in stroje-gradbene industrije za dobavo navedene opreme Sovjetske zveze. V istem obdobju pa nazadujejo investicije britanske kemične industrije za kakšnih 10%.

O tej problematiki lahko sklenemo še z zahodnonemškim primerom iz avtomobilske industrije, ko je celotna družba Daimler Benz v letu 1979 povečala proizvodnjo in prodajo za 7,4%, čeprav je beležilo celotno zahodnonemško tržišče oziroma proizvodnja le za 1,1% povečanja glede na prejšnje obdobje. Po istem viru pa planira povečanje prodaje vseh vozil od 422.159 v letu 1979 na 430.000 enot v letu 1980, kljub temu da Opel in Ford poslujeta v zahodnonemških tovarnah s skrajšanim delovnim časom. Tu je spet dokaz celovitosti inovacijske verige in postprodajnih storitev, povezanosti vseh subjektov itn.

5. Patenti kot najvišja oblika komercializacije

Vsak izum, ki ni zaščiten — patentiran, je brezplačen za vsakogar. Razumljivo, da je potrebno zaščititi doma in v svetu zlasti tiste izume, ki so pomembnejši, za komercializacijo, oziroma ustvarjajo zanimivo akumulacijo. Vlaganja v razvojno — raziskovalno delo terjajo velika finančna sredstva, zato je razumljivo, da se rezultate takih vlaganj zaščitijo.

Po podatkih Zveznega zavoda za patente je bilo v vsem povojnem času največ izdanih — registriranih domačih izdanih patentov povečevalo, smo doživljali ne samo nasprotni pojav, temveč lahko govorimo o pravi „katastrofi“. Stagnacija je bila rapidna in je dosegla najnižjo točko v letu 1977, ko je bilo izdanih le 48 domačih patentov. Stanje se ni bistveno popravilo niti v letu 1978 ko je bilo izdanih le 50 domačih patentov, čeprav sta bili leti 1975 in 1976 razglašeni za leti tehnoloških inovacij in zaščite industrijske lastnine.

Zanimivi so še podatki o številu prijavljanja patentov. (Patentno prijavo se še ne šteje za izdan patent, temveč je le prijavljen patent). V Sloveniji je bilo v letu 1970 le 86 takih prijav (od posameznikov 40 in 46 od organizacij) združenega dela ter beležimo tovrsten rekord v letu 1976, ko smo imeli 232 patentnih prijav; od tega 144 posameznikov in 88 organizacij združenega dela. Potem pa je prijavljanje stagniralo.

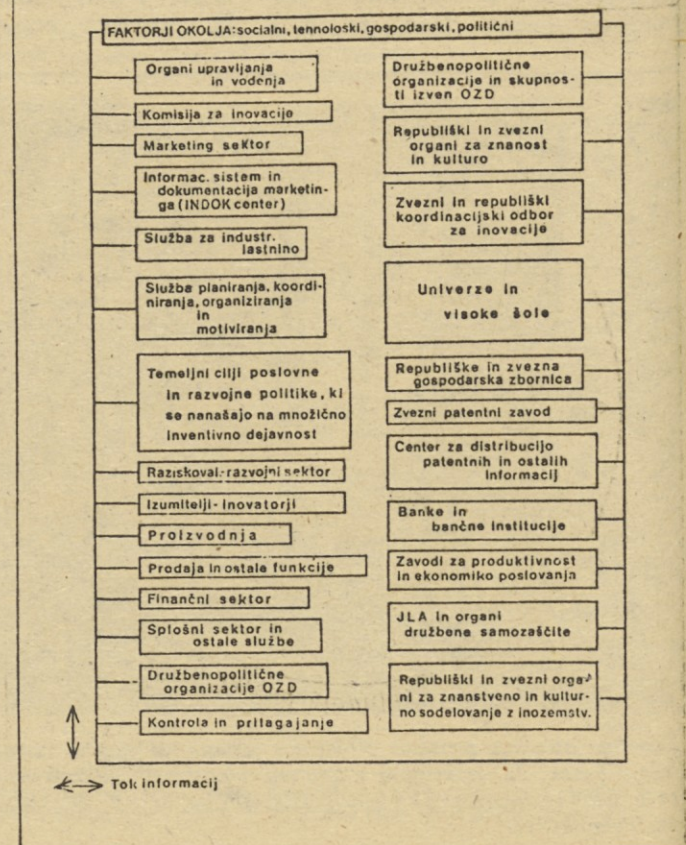
Pri navedenih podatkih je zanimiva tudi ugotovitev, da so posamezniki predložili v letu 1970 skoraj polovico vseh patentnih prijav, leta 1976 pa je bilo to razmerje 144:88 v korist posameznikov. Iz tega lahko povzamemo, da je bilo združeno delo na tem področju industrijske lastnine premalo zavzeto. Med slovenskimi organizacijami združenega dela so bile najproduktivnejše in so prijavljale naslednje število patentnih prijav:

1. Iskra beleži število prijav v letu 1979 in sicer 25, v zadnjih desetih letih pa je zabeležila minimum v letu 1972 s štirimi patentnimi prijavi.
2. KRKA Novo mesto se je povzpela od 4 patentnih prijav v letu 1970 na 20 patentnih prijav v letu 1979.
3. Lek Ljubljana se je povzpela od 2 patentnih prijav v letu 1970 na 17 patentnih prijav v letu 1978 in 15 v letu 1979.
4. Institut Jožef Stefan je zabeležil leta 1970 8 patentnih prijav in njihovo število povečal v letu 1975 na 20, nato pa je stagniral in ostal pri petih patentnih prijavih v letu 1979.

Dogaja se, da se nekateri statistični podatki, ki se nanašajo na patente, medsebojno vedno ne ujemajo, ko se jih publicira v različnih oblikah javnega obveščanja, čeprav je vir podatkov vedno Zvezni patentni zavod v Beogradu. O teh pomanjkljivostih bi dokumentirano lahko napisali več strani, vendar se z naša razmišljanja zadovoljimo z navedenimi podatki.

V svetu se skupaj izda več kot 600.000 patentov letno. Od tega jih v SFRJ zaščitijo vsega 200 in 500 letno. Vse ostalo pa je torej možno brezplačno kopirati oziroma prenašati v naše združeno delo. Industrijsko razvite države nabavljajo in prodajajo licence v velikem obsegu. Če je neki proizvod ali tehnološki postopek tako zahteven, da bi porabili prevelika finančna in druga sredstva za lastni razvoj, je razumljivo, da je za določeno državo oziroma firmo cenejše kupiti licenco. S tem pridobi na času, ko je proizvod na tržišču še zanimiv za prodajo.

V naših razmerah se le redko razpravlja in publicira o prodaji licenc tujim partnerjem. Vendar bo treba dati tudi takim oblikam komercializacije več poudarka, saj, predstavlja prodaja znanja najvišjo obliko okomercializacije.

Shema 4

Po poti spominov skozi Stare žage

„Stare žage so rojstni kraj slovenske elektronike, ki se je rodila takrat, ko smo jo najbolj potrebovali. Postregli smo vse znanje, dosegljivo literaturo in partizansko iznajdljivost in naredili prvo serijo radio oddajnih postaj in prvo serijo radijskih sprejemnikov,“ pravi vodja SPARD v Starih žagah, Milan Železnik. S tem izročilom sem se podal na pot od Dolenjskih toplic, prek Starih žag do Črmošnjic in nazaj prek Žužemberka. Na Partizanski magistrali me je zvesto spremljal jesenski dež, ki je vztrajno pršel iz megle.

Pot je dolga in samotna. Stare žage se stiskajo v ozko in globoko dolino med zadnjimi obronki Gorjancev na levi in prve vzpetine kočevskega Roga na desni, ko se iz Suhe Krajine prebija proti Prvi krajini. Že blizina Roga človeka nehoti popelje na misli in spomine na tiste dni, ko je vsa Evropa ječala pod nacifašističnim jarmom in je tod vladala svoboda. Tu je bil otoček, neznan in majhen, ki pa je bil del podviga do brezumja junaških in v svobodo zagledanih jugoslovanskih ljudi.

Elizejske poljane, Slavolok zmage, Nizozemska, Danska, Grčija in „Matjuška Rosija“ tja do Moskve so klonili pod nalemot motoriziranih hord „nadljudi“ v čvrstih pruskih škornjih in pod gosonicami italijanskih oklopnikov. Vse je s strahom ždelo v „sotmaku bogov“, ki je grozil za tretjo tisočletno pridobitve evropske kulture.

Mi, mali slovenski človek na otočku Jugoslavije pa smo rekli ne. Rekli smo ne sredi tega brezupnega viharja.

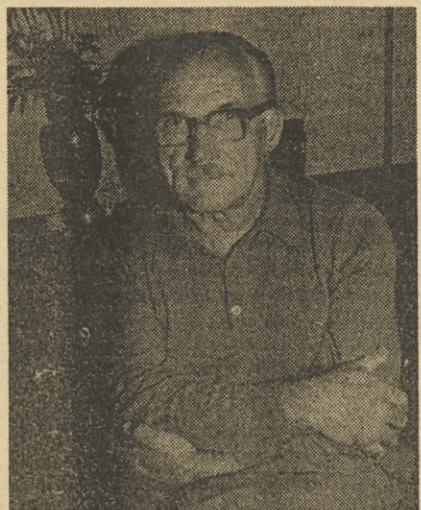
Vem, da so to težke besede, ki pa so vse prešibke, da bi pričarale paradoks in nečloveški pogum fantov in deklet, ki so v mrzli, senčni dolini Starih žag začeli ustvarjati elektroniko.

Zakaj se je partizanska radiodelavnica

razvila prav v Starih žagah? Zato, ker je tu bilo dovolj pogonske energije na 14 opuščenih žagah in 14 mlinih. Voda, ki je nekoč poganjala mline in žage, pa tudi nekaj dinam za „domačo“ elektriko je bila kot nalašč za partizanske radiodelavnice — SPARD, kot so zapisali na emblemu, ki so ga ponosno nalepili na prve oddajne in sprejemne postaje, ki so prišle iz slovenskih partizanskih radiodelavnic.

Tu so v samotnih mlinih uredili prve delavnice za popravilo pušk, za šivanje uniform, tu je nastal znameniti PARTOP — partizanski top, enostaven predhodnik današnjega ročnega metelca, ki so ga tako občeudovali strokovnjaki najšodnejših armad.

Partizanske radijske delavnice so se rodile iz žive potrebe po radijskih zvezah vsega slovenskega partizanskega vojaškega in političnega vodstva med seboj in s štabi v ostali Jugoslaviji. Naloga je bila jasna:

Vodja SPARD Milan Železnik.

narediti oddajne postaje in sprejemnike pa tudi enostavne sprejemnike za partizanske bolnice, kjer so bili ranjenci in bolniki zaradi konspiracije zelo osamljeni v najglobljih grapah slovenske zemlje.

Tehniki, inženirji in radioamaterji so se podjetno lotili naloge takoj po prihodu iz

Mojster Peter Henigman.

„centrale“ v Ljubljani in od drugod. Najprej so z veliko zavzetostjo zbirali vse mogoče aparature, seveda najprej radijske postaje ob razpadu italijanske vojske. Materiala se je mnogo nabralo v šupah in starih mlinih.

Nato so se lotili dela. Izdelali so prototipe, ki so imeli velike razvojne zahteve: morali so porabiti čim manj energije, baterije so bile namreč takrat redkost. Morale so imeti velik „domet“, saj so bili namenjene za radijske zveze z enega konca Slovenije na drugi in po vsej Jugoslaviji.

Začeli so izdelovati serije oddajnikov, po 10, 20, 30 kosov v eni seriji. Delo je bilo zahtevno, saj so bile to prve serije radiozvez, izdelanih v Sloveniji. Ni bilo orodja, merilnih instrumentov, zlasti pa je manjkalo izkušenj. Pa volja, partizanska iznajdljivost, in mladostni zagon ter vojaška nujna so rodili sadove. Sami so si iz različnih materialov in instrumentarije izdelali orodje, naprave in preproste, ali nujne merilne instrumente. Celo posebne kasete so morali izdelati. Zanimivo. Naredili so boljše ohišja in kasete kot v tovarnah. Les, železo in partizanska iznajdljivost so bili trpežnejši od tovarniško izdelanih ohišij in kaset zaplenjenih aparatov v celulojnih kasetah.

V samotni dolini Starih žag sem ustavil. Fotografiral sem ostanke nekdanjega ponosnih mlinov in žag, od katerih je ostalo le nekaj zidov. Skozi sotesko glasno šumi potok in ob njem vodi samotna moderna cesta — Partizanska magistrala, zgrajena v zahvalo ljudem v teh odročnih krajih, ki so dali v usodnem času NOV vse od sebe.

Samotno je tu, a vendar spominov tako živo, tako navzoče, tako blizu vse tisto

Partizanski „radiotehniki“ v Črmošnjicah 1944.

hotenje, delo in napori, ki so jih naši borci prenašali podnevi in ponoči, da so ustvarili prvo slovensko elektroniko.

Tu je navzoča tudi Iskra, ki ima tu svoje korenine. Po končani vojni se je Baza 99 d preselila v Ljubljano. Počasi so se partizanski „tehnik“ razšli. Ko pa je začela nastajati slovenska elektronska industrija: IEV, Iskra in drugi, so bili to prvi ljudje, ki so imeli znanje, izkušnje in pogum, zaorati, sejati in ustvariti novo žetev: Iskro.

„Ko bi vedeli, koliko samotnih večerov smo ob delu, ali ognju predebatirali o možnostih slovenske elektronike. Kaj znamo, kaj vemo, kaj bi lahko naredili, ko

Črmošnjice — ob Partizanski magistrali.

bi imeli laboratorije, instrumentarij in stroje! Tako obuja spomine inženir Milan Železnik. Pa se je uresničilo. Volja, znanje in izkušnje iz tesne globeli med Gorjanci in Rogom so naredili slovensko elektroniko.

Pot sem nadaljeval proti Črmošnjicam, kjer so bile pozneje SPARD — Slovenske partizanske radijske delavnice. Ustavil sem se tudi ob spominskem domu semiške Iskre, kjer bodo uredili muzejsko sobo v spomin na SPARD.

Ob povratku sem se v Dolenjskih toplicah ogledal pri mojstru Petru Henigmanu. Peter je bil v svoji mizarski delavnici. Ravno je delal mlin za mletje grozdja. Zelo prijeten mož je to, čeprav ne ravno zgovoren, tak je bil, pravijo tovariši, že v radiodelavnicah v Starih žagah.

„Težki časi so bili to, a smo radi naredili vse, čeprav ni bilo „šhta“, ne plače“, je začel Peter obujati spomine na Stare žage in Črmošnjice. „Že pred vojno sem imel

svojo mizarsko delavnico in obrt. Oženjen sem bil in imel štiri otroke. „Prišla je tudi njegova žena in povedala, da so moža Italijani internirali v Padovo, doma pa pozgali dom. „Garala sem, stradali smo in obdelala sem sama vsak košček njive, ki sem ga lahko kje dobila v najem. Tako smo preživeli.“

Peter je nadaljeval: „Po italijanski kapitulaciji sem se vrnil in takoj odšel v Gubčevo brigado. Od tu so me poslali leta 1944 v partizanske delavnice. Najprej sem delal v puškarski delavnici v Starih žagah, nato pa v SPARD, delal sem škatle za radijske oddajnike in sprejemnike. Celulojd je takoj počil. S tem so bile težave pri zaplenjenih radiopostajah in pri tistih, ki so jih metali zavezniški. Pa smo se morali sami znajti.“

„O, pa še marsikaj sem počel. Cele mesece pred osvoboditvijo sem skoraj noč in dan žagal „brikete“. To so bile čisto majhne lesene kocke za kurjavo, oz. pogon našega tovarnjaka, s katerim smo se iz Starih žag odpeljali svobodni naproti. V Bazi 99 D je bilo lepo. Delali smo in delali. Pa so bili tudi lepi časi. Na primer takrat, ko nisem dal komandirju Murnu miru prej, da me je kljub strogi konspiraciji pustil na „jago“.“

Srečo sem imel. Podrl sem lepega srnjaka in ga prinesel v bazo. To smo se vsi oblikovali! Veste, čorba, vedno enaka in največkrat tudi neslana, je bila huda reč. Skleda zabeljenih žganecv, ali kos mesa pa je pomenilo praznik. Pa smo le zmogli in zmagali.“

FY

Iskrin spominski dom v Črmošnjicah.

Ostanek mlina, kjer je bila prva delavnica v Starih žagah.

Patentna in licenčna politika je za vsako deželo posebnega pomena. Ko se analizira transfer ali prenos tehnologije v našo samoupravno prakso, z vidika industrijske lastnine in lastnega razvoja, se v mnogih primerih ugotavlja:

a. v pogodbah so restriktivna, ali omejitvena določila s strani dobaviteljev tehnologije, ki se nanašajo predvsem na: omejenost tržišča, omejitve za uporabo licenc, uporabo surovin, repromateriala, časovne omejitve; plačilo taks, omejitve na lastno razvojno in raziskovalno delo;

b. Uporaba blagovne znamke ali žiga je omejena. Take omejitve onemogočajo normalen razvoj, izvoz zna tuja tržišča itn. Zato je treba takoj začeti s konceptom lastnega znanstveno-raziskovalnega dela in tehnološkega razvoja, kvalitetenega nadomestila nje uvoza, poudarjanje izvoza, racionalnejšega izkoriščanja surovin in energije, varovanja boljšega delovnega in bivalnega okolja itn. Vse to na osnovi družbenega sporazumevanja, s čimer se preprečuje podvajaenje zmogljivosti ali podobnih proizvodnih programov.

6. Kreditiranje inovacij

Kljub dobro definiranimu proizvodu s tržno verifikacijo ali potrditvijo je možno, da zaželenih rezultatov ne dosežemo. Zlasti ne, če smo

neuspešno rešili financiranje inovacije. Mnogi vodilni in vodstveni delavci v organizacijah združenega dela prav pri tej aktivnosti naletijo na velike ovire.

Da bi se premagovalo take napore, sta Ljubljanska banka in raziskovalna skupnost Slovenije v letih od 1974 do 1980 financirali in kreditirali 185 domačih projektov, za katere je bilo vloženo z investitorji skupaj 764 milijonov dinarjev. Ljubljanska banka je znala vzpostaviti dobre stike z avstrijsko specializirano organizacijo za kreditiranje inovacij, to je z Innova-Wien v okviru Zentralsparkasse. S takim načinom kreditiranja inovacij se pospešuje uporaba znanosti in razvoj lastne tehnologije.

Z novim zakonom o raziskovalni dejavnosti pa je onemogočeno participiranje dela sredstev raziskovalne skupnosti SRS. Zato bo banka v prihodnje prevzela celotno funkcijo kreditiranja inovacij v gospodarstvu, s čimer se bo opospeševalo razvoj tehnološko intenzivnega gospodarstva in ustvarjalo boljše pogoje za take proizvode, ki jih bo možno utrdi izvažati na mednarodno tržišče.

Za najemanje posojil veljajo posebni pogoji (vrsta inovacije, splošni pogoji ekonomske investicije itn.) Inovacija mora nadaljevati družbene potrebe — in če le to izpolnjuje, mora prodajna cena vseobovati dovolj akumulacije za razširjeno reprodukcijo, obenem pa mora biti novi proizvod konkurenčen na domačem in tujem tržišču.

7. Informacijski sistem utrdi za inovacije

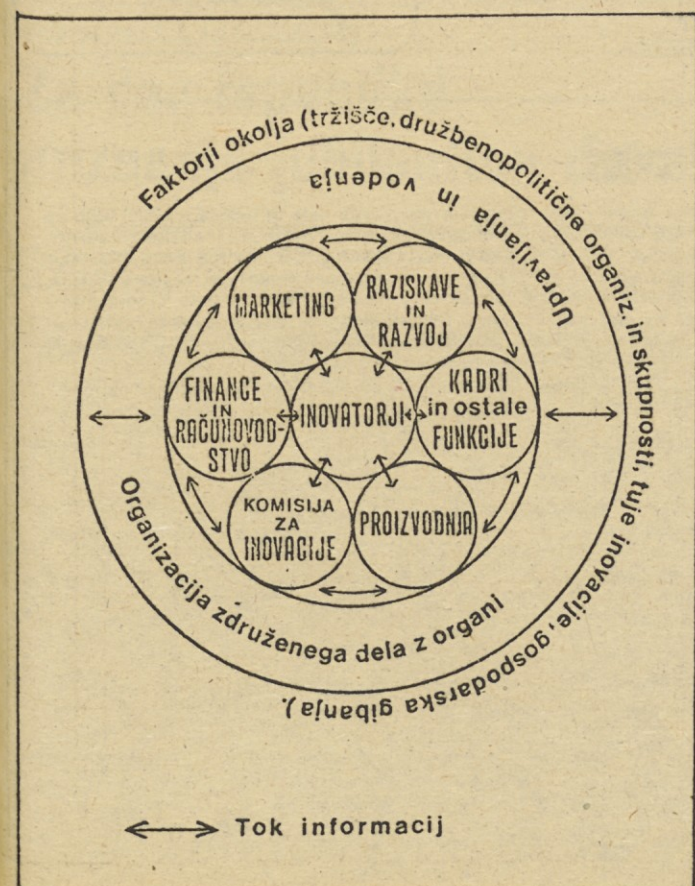
Danes velja že pravilo, da se pravočasna in kvalitetna informacija smatra za tržno blago. To je v večini primerov tudi res. Brez ustreznih informacij ni omogoče določiti niti strategije tehničnih inovacij in proizvodnih programov, niti ne ostalih funkcij poslovne in razvojne politike organizacije združenega dela. Objektivnost informacij in njihova „svežina“ sta posebna pomena v celovitem procesu uveljavljanja inventivno-inovacijskih procesov, predvsem med planiranjem in razvijanjem novih proizvodov. Viri informacij so lahko zunanji (tržišče, sejmi, seminarji, konference, znanstveni laboratoriji itn.) ter interne informacije (npr. nabava, prodaja, razvojni sektor itn.).

Sleherno informacijo jo je treba selekcionirati, analizirati, distribuirati in nato šele arhivirati. INDOK služba mora redno informirati vse subjekte gospodarjenja in upravljanja organizacije združenega dela o pomembnejših dogajanjih doma in v svetu, zlasti kar se tiče tiste problematike, s katero se določena delovna organizacija profesionalno ukvarja. Zelo so pomembne informacije o bodočnosti, to je o tehnoloških predvidevanjih, gibanju ponudbe in povpraševanja itd.

Na področju tehničnih in prirodoslovnih znanosti se v zadnjih letih izda letno kakšnih 14.000 knjig, 35.000 do 45.000 strokovnih časopisov, veliko število — kakšen milijon — referatov z znanstvenih srečanj in obilico ostalih informacij. Del tržnih informacij o posameznih fazah uresničevanja inovacijskega projekta pri planiranju razvoja novega proizvoda se lahko predoči tudi grafično kar so na eni strani interne, na drugi strani pa eksterne informacije.

Razvoj informatike v svetu je vse hiter, pester in dinamičen. Za njihovo uporabo in distribucijo so se razvili posebni sistemi in oprema, kar zahteva večjo stopnjo družbenoekonomske angažiranosti, strokovne organiziranosti, povezanosti in sodelovanje med vsemi subjekti, vključeni v informacijski sistem.

Posebno za naše razmere samoupravnega planiranja in gospodarjenja je nato področje treba več vlagati. Zlasti v izobrazbo strokovnih kadrov, s čimer se bodo družbenoekonomske procesi, gospodarjenje, znanstveno-raziskovalno delo itn. v praksi hitreje razvijali. Za vzpodbujanje tehničnih inovacij je zanimiv tržni informacijski sistem, s katerim dobivamo tudi podatke o tem: o karakteristiki povpraševanja, nastopanju konkurence, cenah, novih proizvodih itd. S tem inoviramo obstoječe proizvodne programe, oziroma jih prilagajamo povpraševanju.

Shema 5

S pravilno programsko usmeritvijo do uspešnega poslovanja

Poslovni rezultati DO Elektrozeve so taki, da ne dopuščajo nobenega nepremišljenega koraka. Osnova, ki je pri tem nujna pa so temelji, ki bodo omogočili trdno postavitev programske in organizacijske usmerjenosti DO. Da je temu tako, se je pokazalo tudi na ponedeljkovem srečanju predsednika KPO SOZ Iskra Antona Stipaniča in njegovih sodelavcev z vsemi vodilnimi delavci DO Elektrozeve.

Analiziranje obstoječih težav in možnost njihove premostitve je precej pripomoglo k razčiščenju izhodiščnih smernic nadaljnjega razvoja DO Elektrozeve.

Vendar ne bo lahko. Kakor je na eni strani izvenela ugotovitev, da obstajajo vse možnosti uspešnega poslovanja v prihodnje, pa je analiza obstoječih pozicij, ki omogočajo postavljanje trdnih temeljev nadaljnjega razvoja, opozorila na marsikatero težavo. Pri tem so se še posebej razčlenili problemi, ki ovirajo izhod iz sedanjega stanja. Ti so tako objektivni kot subjektivni.

Veliko je bilo govora o čiščenju razvojno-proizvodnega programa. Ugotovitev, da imamo več razvojnih nalog kot inženirjev je že sama po sebi kritika, saj je na tako zahtevnem področju, kot je proizvodni program Elektrozeve, to poslovni nesmisel. Še posebej, ker zahteva tako širok proizvodni program ustrezno organizirano nabavo repromateriala, predvsem pa prodaje. Zlasti slednja se zato nahaja v izredno težkem položaju, ker nikakor ni sposobna pridobiti ustreznega kadera, ki bi bil sposoben kvalitetno opravljati strokovno izredno zahtevno in zaradi širokega programa zanjo preobsežno delo. Tak proizvodni program povzroča tudi težave marsikaterim službam v

DO, ki niso niti dovolj sodobno opremljene za svoje naloge, niti dovolj funkcionalno organizirane.

Predvsem je nemogoče obvladovati toliko različnih podatkov brez računalnika, brez popolnega pregleda nad njimi pa ni možno najti optimalne programske usmeritve. To pa spet pomeni, da krčenje programa ne bo niti najmanj lahko delo, še posebej, ker bo pri tem prisotno tudi izredno veliko subjektivnih problemov, saj so marsikateri razvojno-raziskovalni delavci osebno vezani na svoj projekt.

Takojšnje krčenje proizvodnega programa je še nadalje obremenjeno z že nabavljenim repromaterialom, ki smo ga zaradi več kot enoletnega nabavnega roka nakupili in je takojšnja preusmeritev zato nesprejemljiva.

Podrobna razčlenitev omenjene problematike je tudi sicer pokazala, da v tem trenutku ni možen takojšen prehod na kvalitetne posle, to je tiste programe, ki zagotavljajo optimalne proizvodnoprodatne možnosti, vendar pa so izhodišča že dovolj jasna, saj so izdelani kriteriji za vrednotenje projektov in nalog, tako da je s tem že omogočen dovolj konstruktiven pristop.

Zavedati se moramo, da sedanjí razvojno-raziskovalni programi in naloge v dobršnji meri izhajajo še iz nekdanjega inštituta IPT, ki je videl svojo zadolžitev predvsem v razvojni fazi, ne pa toliko v pripravi za proizvodnjo. Vendar pa je miselnost in organiziranost, ki je lahko dobra za nek inštitut, neprimerna tudi za proizvodno organizacijo. Njena preusmeritev, kakor tudi celotno prestrukturiranje pa povzroča dostikrat kompleksne probleme, ki jih lahko rešujemo samo s skupnimi močmi.

Vzporedno z razpravami o programski usmeritvi so prišli v ospredje tudi drugi problemi. Predvsem možnosti modernizacije proizvodnje, nujnosti nadaljnjih investicij in nadaljnjega usklajenega nastopa na tržišču z ostalimi DO v Iskri.

Vsaka od omenjenih problematik nudi še precej nedorečenosti, ki terjajo čimprejšnjo razrešitev. Iz ugotovitev udeležencev je bilo le razvidno, da bo tudi na teh področjih potrebno vložiti precej dela, preden bodo stekle tako, kot si želimo.

Na koncu še lahko rečemo, da je obisk vodilnih delavcev SOZD precej pripomogel k razčiščenju vse omenjene problematike ter s tem postavljanju jasnejših smernic razvoja, ki lahko omogoči DO Elektrozevi uspešno poslovanje.

B. Č. Udeleženci razgovorov na ogledu proizvodnje v TOZD TTS.

DO AVTOMATIKA

Prva kontejnerska izvedba zavarovanja prometa na železniški postaji

V letošnjem letu do praznika republike bo magistralna progra Slovenije, to je od Hrvaške meje do Jesenic, najmodernejše zavarovana glede varnosti prometa.

Vgrajene bodo naprave, ki bodo zagotavljale popolno izključitev napak, ki jih lahko povzroči človeški faktor. Samo zavarovanje obsega osnovno zavarovanje signalno varnostne naprave na postaji, medpostajno zavarovanje odprte proge z avtomatskim progovnim blokom, avtomatskimi zapornicami na cestnih prehodih in avtostop naprave pri vseh glavnih signalih na progi, ki v primeru prevoza vlaka pri rdeči luči avtomatsko zaustavi vlak. Poleg varnostnih naprav je na gorenski progi tudi v delovanju daljinsko upravljanje prometa od Jesenic do Ljubljane.

Vse varnostne naprave spremljajo tudi telefonske naprave od avtomatskih telefonskih central, dirigentske dispečerske telefonije, visokofrekvenčnih prevoznih sistemov, telefonije in sistemov za informiranje potnikov, kot so ure, ozvoženje in smerne napisne plošče.

Zaradi kratkega roka v katerem je potrebno zaključiti avtomatizacijo zadnje faze in odseka proge, Dobrova - Sevnica, se je investitor odločil, da naroči za postajališče Blanco med Sevnico in Brestanico, ki nima ustreznih tehničnih prostorov kontejnersko zavarovanje.

Ob koncu meseca oktobra je bil nabavljen kontejner, ki je bil prvotno namenjen za ugradnjo telefonske centrale, vendar po svojih dimenzijah le tej ni odgovarjal.

V Ljubljani na dvorišču proizvajalca so bile zmontirane vse notranje naprave razen akumulatorske baterije katera prevoza v Blanco v zmontiranem stanju ne bi prestala pa tudi teža kontejnerja bi bila občutneje večja.

Med tem časom, ko je v Ljubljani potekalo opremljanje kontejnerja je skupina montažerjev na postajališču Blanca postavljala signale, kretniške pogone in odgovarjajoče ostale zunanje elemente ter kable.

Prevoz zmontiranega kontejnerja je tekel v noči iz 10. na 11. november saj je bilo zaradi izrednih dimenzij dolžine 12 m, širine 3 m in višine 3 m potrebno posebno dovoljenje za transportno spremstvo.

Kontejner je bil postavljen na posebej pripravljene pasaste betonske temelje. Zemeljski kablji, ki povezujejo zunanje naprave na postaji in notranje relejne naprave so uvedeni skozi pod kontejnerja in zaključeni na posebnem delilniku. Postavljala miza s katero upravlja prometnik postaje je postavljena v obstoječi zgradbi in povezana z relejno napravo v kontejnerju preko zemeljskih kablov.

Poudariti bi bilo prednost kontejnerskih montaž glede na njihovo izvedbo saj bi praktično iz terenskega dela montaža lahko postala tovarniško delo. To pa ima prednost v kvalitetnejši izvedbi kakor tudi kadrovske problematiki monterjev ki je z dne v dan bolj pereča.

Sama konstrukcija in sestava naprave pa ima tudi svojo prednost predvsem iz strateškega značaja saj se lahko na tak način obnovi zavarovanje neke postaje v dobrem tednu dni, kar

B. Č. Udeleženci razgovorov na ogledu proizvodnje v TOZD TTS.

gotovo odpirajo nove možnosti v obliki zavarovanja železniškega prometa, kar tudi dokazuje izredno pripravljenost in sposobnost organizacije zavarovanja glede na kratek čas in izredne pogoje.

Posebno priznanje za uspešno izvedbo zaslužijo delavci projektive, priprave, nabave, operative in montaže TOZD Sistemi, ki so v nenormalno kratkem času, ne glede na prosti čas nedelje in sobote izdelali vse potrebno, da je vse potekalo kot je bilo predvideno.

Uroš Trampus

Tovariško srečanje članov aktiva ZZB Avtomatika

V počastitev 29. novembra - dneva republike je AZZB DO ISKRA - AVTOMATIKA pripravil dne 21. 11. 1980 tovariško srečanje svojih članov. Na srečanju so bili prisotni tudi predstavniki vseh DPO DO in predsednik AZZB SOZD ISKRA Franc Križnar, s svojim nastopom pa so popestrili program pevski zbor tovarne LEK, recitatorica članica Frontnega gledališča v času NOB Vlasta Simčičeva in njihov mentor Janez Kuhar. Predsednik AZZB Slavka Munda je v svojem pozdravnem govoru na kratko orisal vsa prelomna obdobja, ki so bistvenega pomena, da lahko danes s ponosom pogledamo na prehojeno pot.

Ponovno je bila izražena misel, da so borci, ki danes prvič slavijo praznik republike brez tovariša TITA, svojega velikega voditelja, ponosni na njegovo delo in globoko privrženi njegovi ideji in svoji domovini - socialistični Jugoslaviji.

Ob tej priložnosti so bila podeljena tudi visoka državna odlikovanja, s katerimi je predsedstvo SFRJ, za njihovo nesebično in požrtvovalno delo v organizaciji ZB, družbeno-političnih organizacijah, kakor tudi vestno in marljivo delo, odlikovalo naslednje:

Albina KURNIKA
— z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo,
— z redom dela s srebrnim vencem pa: Marino MEHLE
Borisa KAVŠKA
Rudija MIŠKOTA
in Ivana PODGORŠKA.

Poleg tega je predsedstvo AZZB DO ISKRA - AVTOMATIKA podelilo tudi knjižne nagrade 12 svojim članom za njihovo aktivno delo v organizaciji.

Na koncu pa še napotilo predsednika AZZB Slavka Munde, ki dokazuje, da so borci trdno odločeni varovati in braniti vse pridobitve naše revolucije, kakor tudi vztrajati na začrtani poti.

„Vse to kar danes imamo, smo si trdo priborili, nihče nam ni ničesar podaril. Kljub težavam, ki nas spremljajo v letošnjem letu in pa dogodki v zvezi z izubo našega dragega tovariša TITA, resni mednarodni odnosi, nam ne morejo vzeti poguma, da ne bi nadaljevali z našo ekonomsko preobrazbo, dosledno izpolnitvijo Titovih zamisli — vse v prid miru v svetu in pa vestno izpolnitev stabilizacijskih nalog in ciljev, zastavljenih v letošnjem letu, kakor tudi v naslednjem srednjeročnem obdobju. Da bomo kos vsem tem postavljenim nalogam, smo dokazali v preteklosti in dokazujemo danes, kar nam daje navdih in poročstvo za še boljšo bodočnost.“

Primož Bernot

dopisujte
v naše
glasilo

Med pogovori o problematiki in nadaljnjem razvoju Elektrozeve.

DO ISKRA COMMERCE

Večji izvoz — manjši uvoz

(Nadaljevanje s 1. strani)

Iskrina zunanje-trgovinska mreža. Ne bi tudi ponavljali, da gradimo našo zunanjetrgovinsko ekspanzijo prav na njej, bodisi z razširitev, kadrovske okrepitvijo in specializacijo, pa tudi tako imenovano kapitalizacijo. Ta mreža se namreč že vseskozi bori s pomanjkanjem lastnih sredstev, posredno s tem pa tudi z odplačevanjem številnih posojil, ki jih mora najemati pri tujih bankah. Dve vprašanji vam bi zastavili v zvezi z ZT mrežo: Ž Iskrino usmeritvijo v profesionalno tehniko se bo morala gotovo tudi vloga ZT mreže precej spremeniti, drugo vprašanje pa se nanaša na gospodarjenje te mreže, ko v zadnjem času pogosto v dnevnem tisku beremo o velikanskih stroških jugoslovanskih predstavništva v tujini.

„Vsekakor je usposabljanje naših predstavništva v tujini za prodajo sistemov izredno nujno, pri čemer pa bomo morali vzpostaviti takšne relacije, da bomo lahko tej mreži dajali skupaj, kot celotna Iskra, ustrezen doprinos za uspešen nastop in plasma. Naša mreža je začela dobivati nekoliko drugačen značaj in pomen že v minulih dveh letih, ko smo jo začeli na nekaterih tržiščih specializirati za določene prodajne naloge. Pri tem mislim zlasti na predstavništva v Zvezni republiki Nemčiji, ZDA in Italiji, kjer že imamo prodajne specialiste za določene programe. Vsekakor

pa bomo morali misliti tudi na povečanje števila naših predstavništva, pri čemer pa verjetno naše zunanjetrgovinske dejavnosti ne bomo mogli širiti preko jugoslovanskih institucionalnih predstavništva v tujini, ker imajo le-ta preveč splošen značaj in obdelujejo prešibko blagovno področje.

Glede drugega vprašanja pa bi dejal tole: pisanje jugoslovanskega tiska o izredno visokih stroških jugoslovanskih predstavništva v tujini, zlasti pa v Zahodni Nemčiji, je, po mojem mnenju, premalo analitično in premalo vsebinsko. Trdim pa, da Iskrina predstavništva v tujini delajo izredno gospodarno in številke, ki jih je objavilo dnevno časopisje, zanje ne veljajo.“

Toliko o izvozu. Kakšen pa bo letošnji uvoz?

„Kot je znano, smo načrtovali 130 milijonov dolarjev uvoza reprodukciskih materialov in opreme. Po nekaterih ocenah, ki pa so verjetno točne, bomo letos uvozili za 10 milijonov dolarjev manj, kot smo predvidevali. Glede uvoza bi rad poudaril le tole: v izredno težavnem položaju, ko smo se borili z uvoznimi restrikcijami, nam je uspelo, da so bile Iskrine proizvodne organizacije kolikor toliko dobro preskrbljene z reprodukcijskim materialom. Menim, da nam je uspelo, da so tovarne delale kolikor toliko nemo-teno.“

Lado Drobež

Sodelavci

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasni projektne zasnovanih nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sproščene sodelavce, ki jim v TOZD, oz. Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela, ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpise za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilu, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo prispele k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, E-11, telefon: 324-061, int. 21-25.

PROSTA DELA IN NALOGE:

Iskra Commerce — TOZD Servis

1. Vodenje servisa v Osijeku — 1 sodelavec.
Zahtevana usposobljenost — ing. elektrotehnike — šibki tok, 3 leta delovnih izkušenj, zaželeno poznavanje asortimana, predviden OD 7.941 din.
Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom, stanovanj ni. Rok prijave 8 dni, rok obvestila 15 dni po izteku objave. Pismene prijave z dokazili pošljite na naslov: Iskra Commerce, Kadrovska socialna služba, Ljubljana, Topniška 58. Informacije na tel.: 314-882.

Iskra IEZE — TOZD Feriti

1. Razvijanje, avtomatizacija merilnih, krmilnih in regulacijskih naprav — 1 sodelavec.
Zahtevana usposobljenost — dipl. ing. ali ing. elektrotehnik — elektronika, 3 mesece preizkusnega dela, predviden OD 11.000 — 14.000 din.
Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom, stanovanj ni. Rok prijave 15 dni, rok obvestila 15 dni po izteku objave. Pismene prijave z dokazili pošljite na naslov: Iskra IEZE — TOZD Feriti, Kadrovska-socialna služba, Stegne 19, Ljubljana. Informacije na tel.: 557-378.

Poudarek je na kakovosti

Ena najbolj razveseljivih ugotovitev na 5. seji DS IEZE (21. 11. 1980) je gotovo dejstvo, da kvaliteta v proizvodnji elementov za elektroniko raste. Poleg kakovosti so na tej seji delegati razpravljali in sklepali o gospodarjenju v zadnjih 10 mesecih, o stanju sanacije v TOZD Keramika in o programih za prihodnje srednjeročno obdobje in za leto 1981.

Delegati so ugotavljali, da so v industriji elementov zadnjih 10 mesecev dobro gospodarili. To kaže višina celotnega prihodka in ostanek dohodka, kar je vsekakor razveseljivo dejstvo, zlasti, ker akumulacija raste. Manj razveseljivo pa je, da zastavljenih letnih programov fizičnega obsega ne obsegajo v nekaterih TOZD, prav tako ne predvidenega izvoza.

Zlasti je zaskrbljujoče prenizek izvoz. Večina TOZD v IEZE namreč del reprodukcijskega materiala uvaža in je zato pokrivanje uvoza s konvertibilnega področja nujno. Prav tako je s

krivo premalo energično tehnično vodstvo, nesamoupravni odnosi, slabo in apatično delo družbenopolitičnih organizacij in tudi notranja osebna trenja.

Zato so pred kratkim izvolili novo vodstvo OO ZK, kmalu pa bodo tudi nadomestne volitve v izvršni odbor OO sindikata in po nasvetu družbene pravobranilca samoupravljanja bodo zamenjali tehnično vodstvo. Delavski svet je zadolžil kolegijski poslovodni organ, naj pripravi plan zagotovitve nujnih sredstev za sanacijo

nar je zbranim povedal nekaj misli o prazniku in o delu tovarne. Ob živahnem aplavzu so jubilentom 30, 20 in 10-letnega dela razdelili priznanja in nagrade.

„Čestitam vam, spoštovani jubilanti, ne samo zato, ker ste v Iskri vztrajali dolga leta, temveč tudi zato, ker ste s svojim dolgoletnim delom dokazali, da v Iskro in našo delovno organizacijo zaupate, da ji pripadate in ste prav zato z njo združili svoje delo in bodočnost.“ Tako je čestital slavljenec Tone Polajnar.

Dejal je tudi, da TOZD v zaostrenih pogojih lepo gospodari in uspešno premaguje vse težave. Tovarna je prav letos začela z izvozom, kar je gotovo pomembno za SEM, za Iskro in našo družbo, ki je zastavila visoke cilje prav na področju izvoza.

Prav ob zaostrenih pogojih se je pokazalo, da sodelavci zvesto vztrajajo v Iskri, v TOZD Specialni elementi. Čeprav je v Ljubljani mnogo možnosti za zaposlitve vseh vrst, kolektiv zna ceniti napore lastne tovarne in Iskre. Gotovo to še v največji meri velja za jubilate.

O načrtovani investiciji v nove delovne prostore je dejal Polajnar, da so naredili vse, da bi se program uresničil. Investicija bo seveda v teh zaostrenih pogojih težje izvedljiva, vendar bodo načrte uresničili. „Čeprav v težavnih pogojih delamo, se moramo razvijati, saj je to življenjska nujna. Moramo pridobiti sodobne lastne delovne prostore, to je pogoj, da poženemo lastne korenine za uspešno delo in bodoči razvoj TOZD.“

Jubilante in upokojujence je pozdravila tudi predsednica sindikata Ema Debeljak in jim zaželela delovnih uspehov, zdravja in seveda mnogo dobre volje ob srečanju in proslavi. Nato sta skupno z IPO razdelila priznanja in nagrade jubilentom.

Nagrade za dolgoletno delo so prejeli:

Za 30 let dela v TOZD: Anica Sotler

Za 20-letno delo: Terezija Beber, Fani Belec, Majda Držaj, Albina Pečar, Božo Verbič, Marjan Zajec.

Za 10 let dela v SEM: Ibro Begović, Milena Petrič, Boža Sekula, Emil Sovdat, Justina Šavor, Anton Žigon in Mitja Žura.

F. Kotar

Kos zaostrenim pogojem gospodarjenja

Industrijska elektronika v Kostanjevici je tik pred selitvijo v nove delovne prostore. Gradijo sodobno tovarno v kostanjeviški „industrijski četrti“. Ta stoglavni kolektiv se je znašel tudi v zaostrenih pogojih gospodarjenja. Kljub težavam so ob tridesetletju ugotovili soliden ostanek dohodka. Vse to pa so dosegli s fleksibilnim prilagajanjem proizvodnje tržišču.

Industrijska elektronika ima širok proizvodni program in zato tudi precej manevrskega prostora. Tako so letos ob izpadu naročil za plinske vžigalnike prešli na proizvodnjo drugih izdelkov, po katerih je na trgu večje povpraševanje. Tako jim je uspelo zmanjšati izpad proizvodnje, čeprav so nekajkrat na nekaterih travkih stali.

Konec septembra so dosegli 73 % fizičnega letnega načrta proizvodnje. Imajo dokaj ambiciozen letni program in je tako doseganje v sedanjih pogojih kar lep uspeh. Imeli so tudi soliden ostanek dohodka. Otepajo pa se s precejšnjimi zalogami gotovih izdelkov in upajo, da bodo z večjim angažiranjem prodaje večino odprodali, kar bo nedvomno pripomoglo k še lepšim rezultatom ob koncu poslovnega leta.

Delavcev se jim iz okolice ponuja toliko, da jih vseh niti sprejeti ne morejo. Pač pa manjka strokovnih ljudi, ki jih z razpisi ni mogoče dobiti. Zato precej štipendirajo in bodo v nekaj letih z lastnimi štipendisti zapolnili vrzeli pri strokovnem kadru.

Za industrijsko elektroniko je še zlasti pomemben strokovni kader v razvoju in tehnologiji, saj je področje dela široko, obetavno in tudi idej jim ne manjka. Manjka jim le ljudi, ki bi z znanjem in izkušnjami vse ažurno presadili v proizvodnjo in poslali na trg.

V programu imajo vrsto izdelkov, ki bi lahko na domačem trgu nadomestili uvožene. To je zlasti pomembno ob našem vse večjem prizadevanju za zmanjšanje uvoza.

F. K.

Skupaj so preživeli lepo popoldne.

TOZD KERAMIKA VIŽMARJE

Izvolili so novo vodstvo ZK

O težkem gospodarskem položaju TOZD Keramika v Vižmarjih smo že pisali in tudi v dnevnem časopisu je bilo o tem že veliko govora. Družbenopolitično vodstvo občine v Šiški in družbenopolitične organizacije industrije elementov so svetovale, naj bi predvsem uredili notranjo trdnost tovarne z aktivnejšim angažiranjem ZK, sindikata in mladine.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja iz Ljubljane je v TOZD Keramika ugotovil vrsto nepravilnosti. Med drugim je bila tudi ugotovitev, da je samoupravljanje premalo prenešeno v življenje in, da kolektiv ostaja ob slabi proizvodnji in temu ustreznih poslovnih rezultatih, zelo pasiven. Zato je občinska konferenca sindikata v Šiški svetovala tudi razrešitev starega izvršilnega odbora sindikata. Izvršilni odbor je odstopil in v kratkem bodo imeli nove volitve.

Pred dobrim mesecem pa so za začetek urejanja razmer in za trdnost osnovne organizacije ZK izvolili novega sekretarja Jadrana Fabjana. Novo vodstvo osnovne organizacije se je takoj lotilo urejanja razmer. Predvsem so svetovali in dali čisto konkretne predloge za novi akcijski program sindikata. To pa naj bi pomagalo k realnejšemu in osebno zainteresiranemu samoupravljanju vseh članov kolektiva. Na svoji seji so komunisti Keramike pogledali odkrito v oči vsem problemom in samokritično ugotovili, veliko apatijo v proizvodnji, slabe proizvodne učinke, nedisciplino na delu, nekvoliteto in predvsem velik izmet. Prereševali so tudi poslovne rezultate in analizirali več letne izgube. Začrtali so tudi jasno smer ureditev razmer in bodočo pot te tovarne.

Nekaj sklepov: TOZD Keramika naj ostane samostojna temeljna orga-

Sekretar ZK Jadran Fabjan.

nizacija, vzpostaviti pa je treba čiste dohodkovne odnose s finalisti v Žužemberku in Sentjerneju. Predlagali so, naj se razreši sedanjí direktor TOZD in se začne razpisni postopek za imenovanje novega individualnega poslovodnega organa. Stališče zveze komunistov je tudi, naj se uredi struktura vodilnega in vodstvenega kadra in ta naj dela teamsko, predvsem pa so zahtevali, naj se imenuje komisija za spremljanje sanacije na ravni delovne organizacije in analizira sanacijski program ter poiščejo možnosti za pokritje izgub.

Tak energičen poseg komunistov v domačem kolektivu je, upajo, začetek dejanskega reševanja nemogočih razmer v tej TOZD, ki traja že drugo leto. Kolektiv tako energično potezo pozdravlja, saj želi proizvodne, poslovne, samoupravne in socialne gotovosti.

KF

DO AVTOELEKTRIKA

OBISK V KONDENZATORJIH SEMIČ

Trdne vezi prijateljstva

Mladi iz novogoriške Avtoelektrike in semiških Kondenzatorjev so se ponovno srečali, to pot v Semiču, kjer so bili skupaj dva dni. To je bilo prirčno srečanje, vezano na dolgoletno dobro sodelovanje, s kakršnim se lahko pohvali le malokatera mladinska organizacija v naši SOZD Iskra.

Točno 50 mladih je napolnilo v soboto zgodaj zjutraj avtobus v Novi Gorici, ki jih je popeljal proti Ljubljani po avtocesti in nato po slikoviti Dolenjski do cilja, do Semiča. Vzdušje je bilo enkratno, polno pričakovanj ponovnega srečanja z vrstniki iz daljnje Bele Krajine, iz Iskre Kondenzatorji Semič, saj je od zadnjega srečanja minilo že 20 mesecev.

Pred vhom v delovne prostore DO Kondenzatorji je Novogoričane že

čakal predsednik mladih Jože Mihelčič s sodelavci, nato pa so si vsi skupaj ogledali proizvodne prostore, kjer dela in ustvarja semiški kolektiv. Nemalo začudenja so pokazali Iskraši iz Avtoelektrike, saj so videli dobro tehnološko organiziranost, čistočo in urejenost na vsakem koraku, to pa priča o izredni zavesti slehernega zaposlenega.

Žal, pa je bila prav omenjena sobota dela prost dan, saj so morali, kot so povedali, prvič preložiti delovno soboto na poznejši datum zaradi nekaterih težav, ki so nastale s preskrbo določenih vrst repromateriala.

Kljub temu pa so se mladi iz Avtoelektrike seznanili tudi s proizvodnim procesom, saj so s svojim pripovedovanjem mladi gostitelji praktično zame-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Udeleženci izleta v Semič.

Na seji delavskega sveta IEZE.

proizvodno opremo, ki je IEZE rabi vse več, saj je sredi posodabljanja svoje tehnologije, zlasti na področju avtomatizacije.

Zanimiva je tudi ugotovitev, ki so jo delegati na tej seji postavili v ospredje, da investicije ne dajejo načrtovanih učinkov, da so pod predvidevanji, tako v proizvodnji, kot v izvozu in tudi akumulativnosti. Prav za to je važno, da bi analitično spremljali realizirane naložbe in čeprav z velikimi napori dosegli tisto, kar je obljubljal investicijski elaborat.

Zelo živahna je bila razprava o stanju sanacije v TOZD Keramika. V njej so poleg domačih delegatov in tehničnega vodstva sodelovali tudi zastopniki družbene skupnosti: pomočnik pravobranilca samoupravljanja iz Ljubljane Nada Kumar, izvršni svet SO Šiška je zastopala M. Špolar in občinsko sindikalno konferenco Bojan Košmelj.

Predsednik KPO Stane Kovačič je na kratko povzel poslovanje v Keramiki zadnja leta in zadnje leto ter poudaril, da sanacija v tej TOZD ne poteka po začrtanem stabilizacijskem programu. Razpravljalci pa so ugotovili, da ocene kažejo, da bodo letošnje poslovanje v tej tovarni zaključili z 10 milijoni dinarjev izgube. Temu pa je

TOZD SPECIALNI ELEMENTI

Za dan republike priznanja jubilentom dela

V Specialnih elementih, ki jim kratko pravimo kar SEM, so v petek, 21. novembra proslavili skupaj z

Letošnji jubilanti dela v TOZD SEM.

Preusmerjanje rojeva prve sadove

Tudi v pržanski TOZD TV so se ob pregledovanju rezultatov gospodarjenja v prvih devetih letošnjih mesecih ustavili ob težavah, kakršne imajo domala povsod. Na prvem mestu je seveda pestra problematika neredne, pomanjkljive in iz dneva v dan dražje preskrbe z različnimi reprodukcijskimi materiali. Pomanjkanje je veljalo za predmete iz domačega in tujega trga, tako da je celotna problematika zavzemala še toliko širši obseg.

Vsem težavam navkljub pa v Tovarni televizijskih aparatov (ki danes ni več zgolj to, saj proizvaja še vrsto drugih artiklov, vendar več o tem v

DO AVTOELEKTRIKA

Trdne vezi prijateljstva

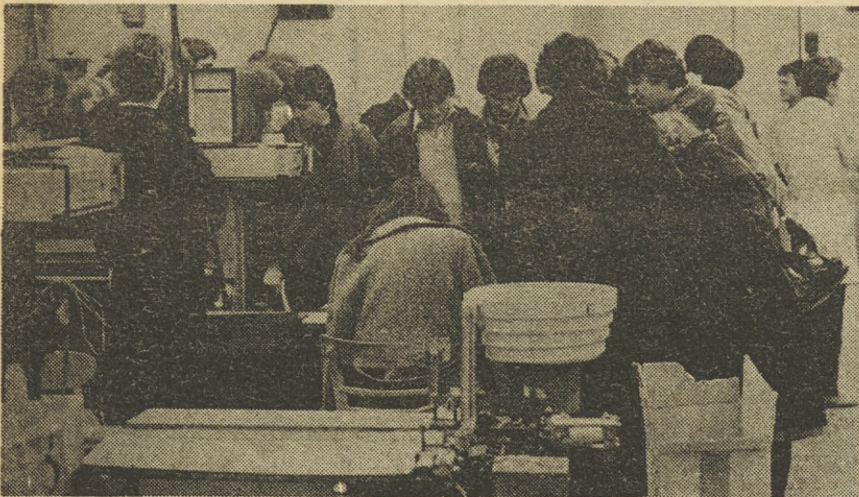
(Nadaljevanje s 5. strani)

njali vrteče se stroje in na ta način prikazali potek proizvodnje. Kljub dolgi vožnji, med udeleženci izleta ni bilo čutiti utrujenosti. Zato so se takoj po ogledu proizvodnih linij že pričeli „uradni“ razgovori.

Po prisrčni dobrodošlici je spregovoril v.d. vodja splošno-kadrovskega sektorja Peter Jančar. Podrobno je orisal razvojno pot te delovne organizacije s 1500 zaposlenimi v 3 temeljnih organizacijah in skupnih službah. Povedal je tudi, da je njihov kolektiv

Sekretar ZSM AE izroča spominsko plaketo predsedniku ZSM Kondenzatorji.

Mladi iz Avtoelektrike si ogledujejo proizvodnjo.

sorazmerno mlad, saj znaša povprečna starost le nekaj čez 25 let, zaposlenih žensk pa je dve tretjini. Veliko njihovih izdelkov gre na tuja tržišča, saj z izvozom v celoti pokrivajo uvoz. Veliko vlagajo v razvoj samega kraja, ki je drugo največje središče v črnomeljki občini. Po zaslugi tega kolektiva so tu zgradili moderna stanovanja, hotel, modernizirali ceste... Prebivalci so ostali doma, še bolj so vzljubili svoj kraj, kjer si krajevna skupnost in tovarna „podajata roki“, kjer ne more „ena brez druge“.

Na vprašanje, kako ocenjuje tako obliko sodelovanja dveh mladih političnih organizacij je Peter Jančar dejal: „Taka oblika sodelovanja je vsekakor

najprimernejša, saj se mladi poglobljejo spoznajo in se seznanijo, kako delajo in živijo delavci v Iskri na dveh povsem različnih koncih naše domovine. Zato je tako srečanje kot nalašč za izmenjavo mnenj in izkušenj o akcijah, ki so že bile, ali pa so še načrtovane v okviru obeh mladinskih organizacij.“

Belokranjci, ki slovijo kot odlični gostitelji, so pripravili Novogoričanom čudovit sobotni večer. V hotelu Smuk je bilo skoraj premalo prostora za vse, ki so hoteli biti „priča“ prijateljskemu in delovnemu srečanju, saj se je prav tu sklenilo marsikatero nepozabno prijateljstvo, kljub zabavi pa je ostalo še vseeno dovolj časa za resne pogovore, ki so bili povečini vsebinsko vezani na izmenjavo mnenj o delovanju mladih v obeh delovnih organizacijah.

Tudi predsednik ZSMS v Kondenzatorjih Jože Mihelčič je ocenil srečanje kot zelo uspešno in poudaril, da so bili tudi vodstveni organi zainteresirani za ta obisk in, da so bili deležni tudi z njihove strani vse podpore pri izvedbi in organizaciji srečanja. Povedal je še, da kilometrska razdalja, ki loči ti dve ZSMS, ne sme biti nikakršna ovira za še tesnejše in poglobljene stike.

Naslednji dan so bila na sporedu še nekatera športna srečanja, vse „Jovonike“ pa so prepričljivo osvojili mladi iz Semiča. Vzroka za poraz ne bi navajal, Novogoričani pa so se tolažili s tem, da so imeli Semičani „prednost domačega terena“...

Naj za zaključek povemo, da je bil v okviru srečanja predviden tudi ogled Baze 20, vendar so slabe vremenske razmere to preprečile.

Slovo od prijaznih gostiteljev – Iskrašev iz Semiča je bilo težko, ostala pa je tolažba, da to srečanje, drugo po vrsti, ni bilo zadnje. Ob odhodu je bilo slišati petdeset enakih pozdravov: Nasvidenje v Novi Gorici.

Marko Rakušček

Na obisk v novogoriško Iskra – Avtoelektriko so prišli prejšnji teden člani društva invalidov iz kranjske Iskre – Elektromehanike. Tu so jih sprejeli predsednik sindikata delovne organizacije Drago Novak s sodelavci in predstavniki društva invalidov iz Avtoelektrike. Po pozdravi in dobrodošlici so odšli v dvorano delavskega samoupravljanja, kjer jim je v imenu društva invalidov Avtoelektrike najprej spregovoril Marjan Batistič, nato pa je direktor TOZD – Tovarne malih zaganjalnikov Humbert Slejško orisal zgodovino, nastanek in razvoj Iskre – Avtoelektrike. Po ogledu proizvodnih dvoran so odšli v Goriška brda na ogled spomenika, prijateljsko srečanje pa so zaključili ob dobri vinski kapljici v briški vinski kleti na Dobrovem.

Rast zaposlovanja so v TOZD TV v letošnjem letu temeljito zavrli, tako da je povprečna stopnja le še 4,6 %. Letošnje povečanje celotnega prihodka v primerjavi z enakim lanskim obdobjem je precejšnje – 42,3 %, dohodek in čisti dohodek pa sta se povzpela še bolj strmo, prvi za 67,6 %, zadnji pa celo za 73,4 %. Takšna rast je 856 trenutno zaposlenim delavcem omogočila, da za 30,6 % povečajo povprečni osebni dohodek, ki je dosegel 7349 dinarjev. S tem so dosegli troje – presekali so goriški vzvod fluktuacije, ki jih je v preteklih letih močno pestila, ustvarili so prepotrebno vzdušje v tovarni, ki se pripravlja na široko prestrukturiranje, pa tudi v letošnjem letu doseženi uspehi so v veliki meri rezultat boljše materialne stimuliranosti zaposlenih.

eni od prihodnjih števil) ocenjujejo, da rezultati ob zaključenem 3. kvartalu niso slabi, nasprotno, za razmere, v kakršnih so delali, celo precej zadovoljivi. Letni plan proizvodnje niso uresničili v celoti, vendar so za načrtovanim za to obdobje zaostali le za 5 %, dinamični plan je bil realiziran s 93,3 %.

Razveseljiv je tudi podatek o produktivnosti, ki je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem večja kar za 15,8 %. Ta podatek med drugim potrjuje pravilnost odločitve o postopni programski preusmeritvi, saj porast pripisujejo prav prestrukturiranju, ki je že opravljeno. Pri tem so glavne značilnosti vse večja specializacija, aktivirana investicija v opremo za proizvodnjo plastičnih elementov, seveda pa je pomembno tudi dejstvo, da so proizvodni program „očistili“ – izdelke, ki niso bili akumulativni, so črtali.

Posledica tako odločnih ukrepov je bila vidna kmalu – bistveno se je zmanjšalo število izpadov v proizvodnji, kapacitete so boljše izkoriščene, dosegli so boljše utečenost pripravljanih služb.

Prodaja je letos potekala vseskozi zadovoljivo. Skupno so letos doma in v tujini iztržili za skoraj 42 % več kot v lanskem prvih devetih mesecih. S tem v zvezi so zlasti pohvalni uspehi na izvoznem področju, ki pospešeno naraščajo in tudi zajemajo vse večji delež v celotni prodaji.

Bistveno povečevanje izvoza je v prvi vrsti rezultat skupnih naporov temeljne, delovne organizacije in Iskra Commerca. Letošnji izvoz je v primerjavi z lanskim v enakem obdobju večji za 39,5 %, uvoz pa se je medtem povečal le za 10,4 %. Največji izvozni delež imajo prenosni črno beli TV aparati, ki so jih na tuje prodali tudi več kot doma. Prav zaradi vse večjega pozitivnega razkoraka med izvozom in uvozom pa so dosegli tudi največji odstotek pokrivanja uvoza z izvozom v svoji panogi – 65,7 % je najvišja številka med sorodnimi jugoslovanskimi proizvajalci. TV aparatov, brivniških kaset in zvočnikov so največ prodali v Irak, sledijo Velika Britanija, Zahodna Nemčija, Malta, Čehoslovaška in Francija.

Dejavnost, kamor sodi tudi proizvodnja TV aparatov, je ena najbolj svojiskih v okviru naše države, proizvodnje brez uvoza si namreč sploh ni moč zamisliti. Dolg spisek elementov je, ki jih v Jugoslaviji verjetno ne bo mogoče nikoli kupiti – zaradi tega so bili na Pržanu tudi med tistimi, ki jih je devalvacija dinarja najbolj prizadela. V plan za prihodnje leto so torej vnesli zahtevo, da vrednost uvoza in izvoza izenačijo, seveda pa bo to možno le ob združenju deviznih sredstev na ravni delovne organizacije.

Ze sedaj doseženi uspehi – njihovi prenosni CB televizorji so, npr., našli enakovredno mesto v zahodni konku-

renci – so vzpodbudni. Ilustrativno je tudi dejstvo, da je bil izvoz še nekaj let nazaj zanemarljivo majhen, da je uvoz zajemal izredno visoko postavko – izvoz, dosežen v letošnjih 10. mesecih pa je dosegel že številko 5,77 milijonov dolarjev. Ob takem uspehu je zdaj lahko zadrži, da bodo izvozniki plan do konca leta dosegli!

Kljub stari resnici, da je panoga proizvajalcev TV in podobnih aparatov na meji rentabilnosti, beležijo na Pržanu v letošnjem letu naraščanje akumulacije. Vseeno ta sredstva ne zadoščajo za vse načrtovane potrebe. To je delno tudi odraz številnih manjših zastojev, pa tudi nekaterih

večjih, ki jim botruje pomanjkanje repromaterialov. Najbolj trpi proizvodnja TV aparatov in brivnikov, kjer tudi do konca leta ni pričakovati bistvenega izboljšanja.

Zaradi poenotenja programa se že dobro leto ne spopadajo več s problemi zaloga dokončane proizvodnje. Hkrati pa beležijo precejšen porast zaloga različnih materialov – to je logična posledica nerednih dobav, ki so povzročile precejšnjo nesortiranost. Trenutno stanje je vseeno bistveno boljše kot v prejšnjih mesecih, ko so se morali prav zaradi tega spopadati s hudimi težavami zaradi nelikvidnosti.

Perspektiva z obstoječim programom ne bi bila najbolj rožnata, zato so se namenili odločno poseči v proizvodni program. Vse sile bodo usmerjale v prestrukturiranje na večji delež profesionalnih proizvodov, težnja je, proizvajati izdelke z več znanja, manj materiala in nizko kvalificiranega dela. Perspektiva je zato med drugim industrijska televizija, že letos pa je realiziranih nekaj projektov, ki dobesedno pomenijo začetek nove poti v profesionalizacijo.

Stane Fleischman

S sestanka KS ZSMS Široka potrošnja.

KS ZSMS ŠIROKE POTROŠNJE

Poživiti delo mladih v prodaji

Po že ustaljeni praksi, da sestanki KS mladine Široke potrošnje potekajo vsakič v eni od temeljnih organizacij, je bil tudi zadnji namenjen konkretni problematiki ene od osnovnih organizacij. Tokrat je bila to mladina TOZD Prodaja, sestanek pa je bil v ljubljanski Iskrini poslovni stavbi 19. novembra. Usmeritev, da mladina svoje probleme rešuje na kraju samem, je tokrat tudi po udeležbi sicer ne najbolj obiskanih sestankov dokazala upravičenost – prisostvovali so namreč prav vsi člani iz vseh TOZD, oz., osnovnih organizacij ZSMS.

Poleg obširnejše informacije o poteku in vsebini delovnega srečanja mladine SOZD Iskra v Poreču, je bila osrednja točka dnevnega reda problematika delovanja OO ZSMS TOZD Prodaja. Delo v tej sredini je kljub začetnemu elanu in obsežnim načrtom splahnelo in se zaustavilo domala na točki mirovanja. V diskusiji, ki ji je prisostvoval tudi sekretar DO Janko Dobro in sekretar OO ZK TOZD Prodaja Albin Pahor, se je izkristaliziralo jasno stališče: tako ne gre več naprej. Mladina iz Prodaje se je izolirala od Iskrine in od občinske strani, izgleda

pa, da ima največji delež za tako stanje sedanje vodstvo. V imenu OO ZK je zadalžitev za pomoč pri vzpodbujanju in drugačni organizaciji dela mladine prevzel sekretar Albin Pahor. Slednji je med drugim tudi poudaril široke možnosti in vso podporo ostalih DPO v omenjeni TOZD, da mladina resnično zasede mesto, kakršno ji pripada.

Ob izdelanem poročilu o poslovanju DO Široka potrošnja v prvih 9. letošnjih mesecih, so mladi pretehtali tudi svojo vlogo v samoupravnem okolju posameznih temeljnih organizacij.

Ocena je bila zelo kritična in prav nič vzpodbudna – izgleda, da mladinska organizacija v domala vseh delovnih sredinah še vedno ni enakovreden glas ostalim DPO, da je, npr. obravnavanje periodičnih in zaključnih obratov še vedno prepuščeno vsem ostalim, mladina pa se zadovolji z nekritičnim sprejemanjem informacij. Prav nič bolje ni tudi na področju razprav o različnih samoupravnih aktih – mladina še ni prestopila niti faze aktivnega vključevanja v razprave, kaj šele sprejela možnost sooblikovanja teh dokumentov. Vzrokov je prav gotovo veliko na mladinski in drugih straneh – premajhna volja do delovanja, premajhna volja do seznanjenosti, čisto tudi prenizka strokovna, oz., izobrazbena raven mladih.

Vzrokov je seveda precej tudi izven mladinskih vrst – mentaliteta, ki postavlja ZSMS v drugi kategorijo družbenopolitičnih organizacij, pre slabo začrtani programi sodelovanja s sindikatom, ZK, poslovodno strukturo itd. Vse to seveda narekuje bistveno drugačno začrtanje cilja akcij v prihodnjem obdobju! Fleischman

TOZD MONTAŽA, IDRILJA

Proizvodni obseg kroji rezultate

O problemih, ki jih je imela in jih TOZD Montaža ob pomanjkanju repromateriala, zlasti dinam pločevine, občuti še bolj kot TOZD Elektromotorji v Železnikih, je bilo že več kot dovolj napisanega. Ze skoraj neverjetno pomanjkanje neizogibnega materiala, ima za posledico ustrezne rezultate. Vseeno pa ti ob zaključku 3. kvartala niso bili tako slabi, kot bi mogoče lahko pričakovali.

Obseg fizične proizvodnje je bil v omenjenem obdobju manjši kot v enakem lanskem v primerjavi s planom so ga dosegli 80,2 % ali za dobro 2 % manj kot lani. Tudi vrednostno proizvodnih načrtovanj niso dosegli, za predvidevanji zaostajajo za 15 %. Podobna nedoseganja načrtovanih rezultatov so seveda tudi pri vseh ostalih poglavjih, akumulacija je, npr., dosežena le z 21 %, 44 % manj kot v

lanskih 9. mesecih.

Manjši obseg proizvodnje je „po-tegnil“ za seboj tudi zmanjšanje izvoza. Dosegli so precej manj kot lansko leto in tako uresničili le 79 % plana. Vseeno pa je njihov izvoz še vedno precej večji od uvoza – ob izvozenih 1,8 milijona dolarjev so porabili le za 1 milijon dolarjev sredstev za različne uvozne potrebe.

Letošnja raven proizvodnje je v poprečju 30 % nižja kot lani, v oktobru so npr., dosegli le 65 % plana. Vseeno pa, po sedanjih predvidevanjih, rezultat ob koncu leta ne bo negativen. Seveda ni moč pričakovati izboljšanja, kvečjemu realno pričakovati, da bo pričetek prihodnjega leta zelo težaven. Kolektiv kljub vsem težavam ostaja enoten, fluktuacija je zanemarljivo majhna. Naraščanje števila zaposlenih ni pretirano – 2,4 % – vendar je opazen trend povečevanja. SF

Težave z uvozom materiala

Številne organizacije združenega dela so se letos znašle v hudih skripcih. Spremembe in ukrepi na področju zunanjetrgovinskega poslovanja povzročajo velike težave s preskrbo repromaterialov iz uvoza. O tej problematiki smo se pogovarjali z vodstvom TOZD Nabava v DO Iskra Elektromehanika v Kranju.

V Iskri-Elektromehaniki smo načrtovali poslovanje v letošnjem letu na osnovi samoupravnega sporazuma o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseganje dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev odličnih deviz, ki je določal le 5 % združevanje deviz. Vendar je v prvih štirih mesecih veljal način vezave fizičnega izvoza in uvoza, uvoz je bil administrativno omejen glede na doseženi izvoz v letih 1978 in 1979 ter na plan uvoza za leto 1980. Konec aprila je pričel veljati omejen sporazum z dopolnitvijo, da se poveča združevanje deviz za 15 % in smo razpolagali le z 80 % ustvarjenih deviz. Z naslednjo korekcijo se je 31. avgusta letos združevanje povečalo za nadaljnjih 20 %, tako do konca leta razpolagamo le še s 60 % ustvarjenih deviznih sredstev.

Izgledi do konca leta niso ugodni, ker je s sklepom Izvršnega sveta SR Slovenije omejen uvoz za november in december glede na 9-mesečno poprečje realiziranega uvoza repromateriala. To že vpliva na preskrbo z uvoznimi materiali, saj so zaloge vedno manjše. Dodatne težave so povzročile zvezne in republiške omejitve uvoza, ki zajemajo tudi ključne materiale za proizvodnjo Iskrinih izdelkov, ki so v večji meri namenjeni izvozu.

Zaradi zadnjih ukrepov že prihaja do zastojev v posameznih temeljnih organizacijah in morajo delavci ostajati doma s 70 % osebnimi dohodki. Grozi nam celoten zastoj proizvodnje, če ti problemi ne bodo kmalu rešeni.

PRIZADEVANJA ZA ZAMENJAVO UVOZNEGA MATERIALA Z DOMAČIM

Z zamenjavo materialov iz uvoza se v Iskri Elektromehaniki ukvarjajo že vrsto let. Številne pobude za to so dale vse TOZD, zlasti največji ATC in TEA. Velika je tudi zainteresiranost domačih dobaviteljev. Iskrina DO IEZE je naprimer veliko pripomogla k zamenjavi številnih elektronskih komponent. Doseženi rezultati so plod skupnih prizadevanj tako odgovornih delavcev TOZD kot delavcev Nabave. Delo slednjih je obremenjeno še z reševanjem nerealiziranih dobav, s pritiski posameznih dobaviteljev, ki izsiljujejo višje cene in združevanje denarja za naložbe ali da jim Iskra plača del cene v devizah za nakup potrebnih surovin. Podobne zahteve postavljajo celo Iskrine delovne organizacije. Nekateri dobavitelji pošiljajo svojim kupcem samoupravne sporazume, za združevanje sredstev za gradnjo novih in povečanje sedanjih zmogljivosti, za zagotavljanje potrebnih obratnih sredstev ipd. Delavci v TOZD Nabava seveda iščejo rešitve za omejitev zastojev v proizvodnji.

Odločamo se tudi za dobavo nekaterih sestavnih delov prek domačih kooperantov. Elektrovd Ljubljana osvaja kompletne podsestave, konektorje, letvice ipd. Peko izdeluje za Iskra plastične sestavne dele, podobno potekajo dogovori z Iplasom v Kopru za izdelavo plastike.

Največ uspehov beležimo na področju zamenjave uvoženih elektronskih komponent in podobnih sestavnih delov, oz. materialov. Tako smo doslej uvažali kvarc kristale, sedaj jih 90 % kupujemo doma. Iskrine tovarne nam zagotavljajo potrebne feritne komponente in magnetne ALNICO za telefonske vložke. Diode nam dobavljata Iskra iz Trbovelj in El Niš. Razne upore, ki smo jih uvažali, dobimo iz Sentjerneja. V teku je široka akcija za zamenjavo integriranih vezij, bodisi z dobavo na domačem trgu ali z uvozom s klirinškega področja, v vrednosti 50 do 100 mio din.

V teku so nadalje razgovori za

TOZD TEL

Problematičen izvoz

Tovarna telefonskih enot na Blejski Dobravi je v devetih mesecih letošnjega leta dosegla zadovoljive rezultate. Proizvodnjo je izpolnila stoddostno, kar je za 30 % več kot v enakem obdobju lani. Pri tem ne gre toliko za fizični porast proizvodnje, kot za vpliv višjih obračunskih cen v letošnjem letu.

Kvaliteta – pomemben faktor za uspešno poslovanje TOZD TEA.

Izredno veliko težav je imela TOZD TEL z izvozom. Posebnega izboljšanja ne pričakuje niti v zadnjem trimesečju. Tako je plan izvoza izpolnila le z 8,5 %. Vzrokov za to je več, glavne težave so v tem, da je program elektromehanskih central vse manj primeren za izvoz in ne more več konkurirati prodoru elektronske telefonije v zahodnem svetu. Izpadel je tudi izvoz v Turčijo v višini 48 %, kar

dobavo domačih Tantal kondenzatorjev, ki naj bi jih v letu 1981 v celoti kupovali doma. Od Iskre v Mokronogu dobimo okrog 6 % elektrolitskih kondenzatorjev, kar je velik korak, saj smo prej vse uvažali. Z RIZ Zagreb smo pričeli sodelovati pri dobavi profesionalnih kondenzatorjev.

Uvoz skušamo zmanjšati tudi na številnih drugih področjih. Za posamezne materiale žal ni moč najti ustrezne zamenjave na domačem trgu. Plastične vezi za povezovanje ožičenja v telefoniji nam dobavlja Nikola Tesla. Za več kot 50 % smo uspeli zmanjšati uvoz amonijaka. Na domačem trgu kupujemo vrtnalke glave za naše vrtnalke stroje, za zdaj pokrivalo le potrebe ERO za jugoslovanski trg.

Največ težav pri zamenjavi uvoznih materialov nam povzroča potrebna kvaliteta, ki je nujna, saj gre za vgradnjo v profesionalno tehniko. Dobljene vzorce najprej testiramo, jih preizkusimo – kar pa podaljša rok prenosa. Probleme povzročajo tudi daljši dobavni roki domačih dobaviteljev, ki so čisto ravno tako v zagati zaradi omenjenega uvoza opreme in potrebnih surovin. Večina si prizadeva, da bi zadovoljila potrebam Iskrinih tovarn.

Alojz Boc

Kvalitetno in profesionalno

Mladi iz TOZD Telefonski elementi in aparati so pred nedavnim prejeli priznanje „Najboljša OO ZSM v združenem delu“, ki jim ga je podelila konferenca mladih delavcev pri republiški konferenci ZSMS. Izjemna aktivnost je torej potrjena, dokazuje pa se še naprej, tokrat z odlično organizacijo zabavnoglasbene prireditve „Iskra poje '80“. Prireditev je Iskrašem že dobro znana in si je v preteklosti pridobila kopico zvestih pristašev, saj je letos potekala že petič povrti. Za tiste, ki vsega le še niso utegnili spoznati, povejmo, da gre za srečanje amaterskih pevkarjev Iskre. Naši mladi pevci si na ta način pridobivajo prve pevske izkušnje in hkrati poskrbijo za prijetno razvedrilo sodelavcem.

Zaradi pete obletnice je bila prireditev letos nekoliko praznično obarvana, kar se je dalo ugotoviti že po številnih rožah na odru, še bolj pa po kvalitetni organizaciji in izvajani glasbi. V predstavljenem programu

Dušan Josevski.

Iskraš Andrej Pompe. Skupina je bila pri izbiri pevcev za nastop kar malce prestroga, saj je na oder dovolila le sedmim. To je seveda prispevalo k manj spodrslijajem, vendar je hkrati izginila množičnost, ki jo v ljubitelstvu radi poudarjamo.

Izvajalce so ocenjevali poslušalci in strokovna žirija (A. Pompe, V. Repinc, K. Mohar). V zedinjeni oceni poslušalstva in žirije je bil prepričljivo najboljši Dušan Josevski, ki je predstavil lastno pesem z naslovom „Naša pot“. Gre za obetavnega avtorja in izvajalca, ki ga bomo bržkone kmalu srečevali med vidnejšimi imeni slovenske avtorske glasbe. Ostale nagrade so pobrali Stane Marn z „Jugoslavijo“, Rada Moravec s pesmijo „Druže Tito, mi ti se kunemo“ in Marjana Resetič s skladbico „Majka Maru“.

V drugem delu programa sta za nežno in lirično pop-glasbeno uživanje poskrbeli vse boljši sestri Jerman iz Kamnika. Neca Falk je dvorano napolnila z agresivno rockovsko dinamiko. Nazadnje je vse poslušalce sprostil smeh, ki ga je „povzročila“ imenitna humoristična skupina „Veseli večer“ iz Trziča, Kazimir Mohar

Karl Moškon s svojo harmoniko.

je bilo čutiti bogate pretekle izkušnje, ki so se tokrat pomaknile do nivoja profesionalnosti. Velike zasluge za glasbeno kvaliteto ima seveda odlična ljubljanska jazz-rock zasedba „Oredmestje“, ki jo vodi

TOZD ERO

Več informacij

V 490-članskem kolektivu Tovarne električnih ročnih orodij v Kranju bodo v prihodnje namenili večjo pozornost obveščanju. Občasno so že izdali svoj informator, razmnožujejo ga sami in ga prejme vsak zaposleni.

Ta način obveščanja so pričeli uporabljati ob obravnavah periodičnih obračunov poslovanja svoje temeljne organizacije, saj za objavo vseh informacij v skupnem glasilu SOZD ni

vedno prostora. Delavci so informator lepo sprejeli, na sestanke sindikalnih skupin in zbore delavcev prihajajo bolj pripravljeni. Razprave so bolj učinkovite in krajše. Da bi še povečali uspešnost tovrstnega obveščanja, bodo oblikovali uredniški odbor in skušali popestriti vsebino s prispevki novih sodelavcev, pravijo v TOZD ERO. Sodelovali bodo tudi z oddelkom za organizacijo samoupravljanja in obveščanja v DO.

Na področju delovanja sindikalnih skupin prav tako dosegajo dobre rezultate. Razprave skušajo usmerjati glede na izobrazbeno raven in sestavo skupin. Prizadevanja v tej smeri bodo nadaljevali, da bo delavec kar najbolje informiran o vseh pomembnih dogajanjih v TOZD in DO.

ABC

PA ŠE TO

Pred menoj je pismo, ki ga je ISKRA COMMERCE – TOZD Marketing dne 27. 10. 1980 poslala „sodelavcem, dragim Iskrašem“, torej tudi meni. V bistvu gre za „nakup nekaterih proizvodov, ki jih uporabljamo v propagandne namene“, kot to navaja ponudba.

Kar ganljivi so občutki, ko se človek zamisli nad nesebično skrbjo Marketinga za dobro počutje „spoštovanih sodelavcev, dragih Iskrašev“. Kakšna sreča se bo naselila v naša družinska srca, ko bo ob novem letu pod plastičnim drevescem ležal napol odprt diplomatski kovček, izdelan iz usnja in posebej stkanega odpornega blaga, na notranji svileni podlagi pa bo blestel diskretno vtisnjen znak Iskre. Posebna sreča pa nas bo obšla tudi ob kakšnem osebnem prazniku, ko nas bosta, recimo, damska denarnica (emb.) in etui za ključke (embalirano) rešila vseh zadržev. Priprčan sem, da so zadel v črno, ko nam ponujajo ob materialnih dobrotah tudi kulturo. Grafika, 2 kom., v tulcu, ali pa – za manj kulturne – samo grafika, posamično, v 6 različicah. Ni kaj.

Ko bomo tako materialno in kulturno bogatejši, se bomo z vdano hvaležnostjo vračali v mislih k tistim, ki so nam v teh stabilizacijskih časih tako nesebično pomagali. Ko bo Marketing za posameznike – to smo najbrž mi – od 17. do 28. novembra med 12. in 14. uro prodajal takšne in drugačne materialne ter kulturne dobrrote, bomo pričeli, kako hvaležni Iskraši zaradi nakupa skoraj masovno odhajajo na zaposleni dopust in si tako omogočijo skok v Ljubljano ter na ta način izražajo globoko hvaležnost za iskreno skrb.

Naj torej velja parola: „Vsi v Ljubljano!“

Vaš hvaležni Iskraš
Ivan Okorn
Elektromehanika Kranj

Komisija za kulturo pri SK DO Elektromehanika je v sodelovanju z Društvom slovenskih pisateljev in glasbeno šolo iz Kranja priredila 14. novembra uspel literarni večer, na katerem so svoja dela predstavili znani literati – soustvarjalci naše povojne poezije in proze – Ciril Zlobec, Lojze Kovačič, Ervin Fritz ter domačina Jože Puklavac in Franc Pavčič. Na zgornji sliki: pesnik Ciril Zlobec, na spodnji: Iskraš Jože Puklavac – Pril.

E. Križnar

ISKRA ELEKTROMECHANIKA KRANJ Tovarna merilnih instrumentov OTOČE

S ponovno objavlja prosta dela in naloge:

VODJE GALVANIKE IN LAKIRNICE

Pogoji:
Kandidati morajo imeti:
– srednjo strokovno izobrazbo kemične smeri
– 5 let delovnih izkušenj.
Pismene ponudbe z dokazili o strokovnosti morajo kandidati poslati najkasneje v 15. dneh po objavi ISKRI – Tovarni merilnih instrumentov Otoče, Otoče 5a, 64244 Podnart. Ostale informacije dobite v splošno kadrovskem oddelku.

Mladi iz osnovne organizacije ZSMS Iskra Mehanizmi Lipnica in vojniki garnizona Andrej Žvan – Boris so znova odokazali kako plodno je lahko sodelovanje med mladimi iz delovnih organizacij in mladimi pripadniki JLA. V sredo 12. 11. so vojniki obiskali lipniški kolektiv in se s tamkajšnjimi mladinci pogovarjali predvsem o nadaljnjem sodelovanju med obema OO. Obravnavali pa so tudi probleme s katerimi se srečujejo, tako eni kot drugi. Vojaki so si ogledali proizvodne prostore in bili seznanjeni s programom dela temeljne organizacije. Popoldan sta se ekipi iz Lipnice pomerili v košarki ter si ogledali Kovaški muzej v Kropi. Sodelovanje se bo še naprej krepilo, saj so mladi Iskraši že povabljeni na proslavo dneva JLA.

Rado Obid

Prebrali smo za vas

V nekem smislu zares monumentalno delo pod naslovom „Štajerska 1941“ izpod peresa Rada Zakonjške predstavlja vsekakor takšno delo, ki smo ga doslej v nekem smislu pogrešali. Gre namreč za izredno podrobno kroniko pa tudi oceno narodnoosvobodilnega boja na Štajerskem enainštiridesetega leta, torej za območje, kjer je bilo sicer po napadu nacistične Nemčije na Jugoslavijo in priključitvi Štajerske k nacističnemu reichu sicer veliko komunistov in tudi dobro so bili organizirani, vendar pa je nacizem s svojo brezobzirno divjostjo in sistematičnostjo spočetka zelo ogrozil narodnoosvobodilno gibanje, posrečilo se mu v dori in racije vanj pa tudi s svojo lažno propagando in navideznimi socialnimi in materialnimi pravicami si je pridobil podporo določene nezavedne plasti slovenskega prebivalstva na Štajerskem. Skratka, Zakonjšek zelo podrobno in dokumentarno opisuje čas, ko so nacisti na ves glas razglasili, da se je Štajerska enkrat za vselej vrnila v nemški raj. Komunisti so s hudimi žrtvami dramili ljudi in popeljali že v prvih mesecih partizane v boj proti „večnemu in nepremagljivemu nemškemu stroju.“

Tako se pred bralcem zvrsti v prvem delu knjige pregled zgodovine in germanizacije slovenskih dežel s posebnim ozirom na Štajersko ter pričevanja o predvojnem delovanju in stanju komunistične partije Slovenije na Štajerskem.

Drugi del se začne s 6. aprilom 1941 in govori o napadu na Jugoslavijo, o njeni kapitulaciji in prevzemu oblasti v roke kulturbundovcev in Nemcev ter o njihovem udarcu po slovenski kulturi. Tretji del knjige je posvečen arhivskim zveznim Slovencev in inteligence ter začetkom množičnega izгона Slovencev, medtem ko četrti del knjige govori o nastanku in razvoju osvobodilnega gibanja na Štajerskem.

Peti del pravi o pomembnem zgodovinskem dogodku v drugi svetovni vojni, o napadu Hitlerjevih armad na Sovjetsko zvezo, ki pomeni prelomnico tudi v zgodovini našeg narodnoosvobodilnega gibanja. Zato logično naslednji, šesti del knjige govori o ustanovitvi partizanskih čet na Štajerskem, medtem ko je sedmi del posvečen okupatorjem reakcijam na osvobodilno gibanje in pomoči centralnega komiteja KPS.

Osmi del nam pripoveduje o združitvi štajerskih partizanskih enot in o znamenitem napadu Štajerskega bataljona na mesto Šoštanj.

Deveti del podrobneje govori in pravi o vdoru gestapa v osvobodilno gibanje na Štajerskem, medtem ko je deseti del namenjen popolnemu nemškemu izgonu slovenskega prebivalstva ter naseljevanju Nemcev v izpraznjene slovenske domove. Enajsti, zaključno poglavje pa govori o zimi 1941/42.

Priča smo torej podrobni obdelavi (tudi na podlagi nemške dokumentacije) o enem najtežjih let in poglavij našega gibanja na Štajerskem, o delu partije v tem obdobju, ustanovitvi prvih partizanskih čet na Štajerskem in njihovih prvih akcijah na Pohorju, v Šaleški in Mislinjski dolini, v revirjih itd. pa do upora v Posavju ter končno o krutih okupatorjevih reakcijah na začetku osvobodilnega gibanja na Štajerskem. Vse to je Zakonjšek popisal zelo podrobno, prizadeto in tudi objektivno in pomeni njegovo delo Štajerska v enainštiridesetem letu zagotovo novo in popolnejšo osvetlitev dela zgodovine našega narodnoosvobodilnega gibanja, konkretno na Štajerskem pred štiridesetimi leti.

Zakonjškovo delo je izdala založba Borec v opremi Nadje Furlan.

D. Ž.

ZAKLJUČEK DELAVŠKIH ŠPOTNIH IGER V NOVI GORICI

S slavnostno razglasitvijo rezultatov so se v petek zaključile letošnje delavske športne igre, ki so tekom celega leta potekale v organizaciji občinskega sveta zveze sindikatov Nova Gorica. Razglasitev, ki je bila v novogoriškem hotelu Sabotin je privabila več kot 200 delavcev — športnic in športnikov domala iz vseh delovnih organizacij novogoriške občine. Najboljše je predsednik novogoriškega sindikata Jure Milnar podelil medalje, v pozdravnem govoru pa je poudaril pomen množičnosti in pripravljenosti delavcev novogoriške občine, da posvetijo del svojega prostega časa tudi rekreaciji in športu in si tako pridobijo novih moči za delovne napore.

V domala vseh športnih panogah so tekom celega leta tekmovali tudi športniki in športnice iz temeljnih organizacij in skupnih služb iz Avtoelektrike (s sedežem v Šempetru). Tako kot prejšnje leto so tudi

600 m; pristala na 2. mestu. Kot smo že zapisali, so bili moški za nekaj točk boljši kot ženske. V teku na 100 m je bil Davorin Nemec drugi, 7. Boris Volk, 10. Marino Stolič. Na 1500 m je bil 4. Boris Kravos, 6. Boris Brezigar. V skoku v daljino — kategorije A je najdlje skočil Davorin Nemec, 4. Marino Stolič. V metu krogle se je izkazal Stanko Mihelj, — bil je drugi, 4. Branko Gregorič, 8. Egon Leban. Na 60 m — kategorije C je bil prvi Silvan Piščanec — v kategoriji D pa je bil odlični prvi tudi Joško Bremec. V teku na 1000 m je pristal na 4. mestu Dušan Dominiko. Skok v daljino — kategorije C — 2. mesto Silvan Piščanec, v kategoriji C pa sta kroglo najdlje zalučala Boško Veličkov in Vlado Fornazarič.

Še en rezultat pogledimo, kategorije D — daljina. Najdlje je skočil in tako osvojil 1. mesto Joško Bremec.

Tudi strelci so bili odlični, saj so bili med 82. nastopajočimi kar 4 med prvimi desetimi. 1. mesto Danilo Hrobat, 3. mesto Boris Ivančič, 4. Cvetko Kante, 7. Damjan Skrt.

Pri strelkah je bila le za nekaj krogov ob 1. mestu Aleksandra Bavčar, 3. je bila Ljudmila Murovec, 10 pa Elvira Humar. Streljalo je 33 tekmovalk.

Poglejmo sedaj še ostale ekipne panoge: mali nogomet: 13. mesto med 24. ekipami. Namizni tenis moški prvi, ženske niso tekmovala. Rokomet — prvo mesto, košarka 6. mesto, balinanje 5. mesto, odbojka 4. mesto, kegljanje ekipno 4. mesto moški in 7. mesto ženske, streljanje ekipno moški 1. mesto, ženske 3. mesto. Tudi v atletiki so bili moški ekipno prvi.

Letos je prišlo v vrste ljubiteljev rekreacije in športnega udeleževanja veliko novih delavcev in delavk iz Avtoelektrike. In prav je tako.

Marko Rakušček

OBVESTILO

Obveščamo vse delavce SOZD ISKRA, da imamo v mesecu decembru na voljo še proste kapacitete v zasebnih sobah v Kranjski gori.

Cena prenočišča je 70 din na osebo.

Prijave sprejema Tone Kastelic tel.: št. 320-441, int. 321.

NAMIZNI TENIS — ŠPORT ZA MLADO IN STARO

Malo zaposlenih ve, da v DO Iskra Avtomatika že dolga leta deluje namiznoteniška sekcija. To je ekipa fantov, ki je začela svojo bogato športno pot že pred 10. leti. Začetki so bili zelo težki. Pred leti ni bilo ne prostora in ne potrebne opreme (uvoz), toda entuziazem in volja sta opravili svoje. Pohvaliti gre seveda tudi ljudi v DO, ki so omogočili tem fantom nemoteno igranje na turnirjih in jim nabavili ustrezno športno opremo.

Fantje pa v zahvalo pridno polnijo „tovarniško vitrino“ s priznanji. To so pokali s športnih iger delavcev Iskre, pokali raznih memorialnih turnirjev, priznanja iz občinskih tekem in podobno. Največji uspeh teh fantov pa je prav gotovo doseženo 2. mesto v območni namiznoteniški ligi v sezoni 79/80. V tej ligi tekmujejo tudi letos in vsi upamo, da nas tudi letos ne bodo razočarali.

Pa spoznajmo te mlade „mojstre“ male bele žogice vsaj po imenih: Stih, Trančar, Kranjc, Simonka, Gale, Gabruč in Pongračič. Želja vseh teh je, da se jim pridruži še drugi, ki želijo igrati namizni tenis. Programi tekmovalj so pestri tako, da še takšen „imun“ postane namiznoteniški zanesenjak.

Jože Trančar

IZLET V ŠKOCJANSKE JAME

Planinsko društvo Iskra bo 13. 12. organiziralo enodnevni

izlet v Škocjanske jame

Odhod iz Ljubljane bo z vlakom ob 6.20 do Divače, zbor udeležencev pa pod uro na ljubljanski železniški postaji ob 6.^h

Udeleženci naj imajo s seboj baterije, obleko pa hribovsko, da bomo lahko obiskali tudi bližnjo Vremščico.

Izlet bo vodil Tomaž Planina, znani jamar.

Prijavite se pri Bredi Jančar, 20-341, int. 341.

USPEL POSKUS UVAJANJA POSEBNEGA ODMORA MED DELOVNIM PROCESOM

Društvo organizatorjev športne rekreacije in komisija za šport in rekreacijo Elektromehanike sta v soboto, 15. novembra izvedla enodnevni strokovni seminar, čigar osnovna tema je bila: „Posebni odmor med delovnim procesom.“

Seminarja se je udeležilo lepo število organizatorjev športne rekreacije v organizacijah združenega dela iz vse Slovenije, pri čemer pa moramo pograjati odsotnost športnih referentov iz DO Iskre.

Po pozdravih športnega referenta Elektromehanike in predsednice OO sindikata TOZD TEA je seminar začel mag. Herman Berčič, ki je v svojih izjavah podal vsebinsko zasnovano posebnega odmora med delovnim procesom. Predavanje je podprl s številnimi barvnimi diapozitivi iz proizvodnje v Saturnusu in soboški Muri.

V drugem delu seminarja je prof. Boris Sila zbranim govoril o organizacijskih zasnovi posebnega odmora med delovnim procesom.

Po končanem drugem predavanju so si udeleženci seminarja ogledali proizvodnjo v TOZD TEA, nato pa je sledila praktična izvedba posebnega odmora med delovnim procesom in sicer v oddelku montaže stikalnika.

Delavke na traku so v odmoru med 11.50 in 12. zapustile svoja delovna mesta in ob glasbeni spremljavi in pod vodstvom prof. Borisa Sile izvajale rekreacijske telovadne vaje, posebej izbrane in enostavne za sprostitvev in aktiviranje mišic, srca in dihal po delu, pri katerem so glede na naravo dela le-te ovirane. Poseben odmor z rekreativno vadbo je lepo uspel, saj so se ga aktivno udeležile vse delavke na traku in tudi vodje oddelka, vzbudil pa je precej zanimanja tudi pri delavkah drugih oddelkov. Prav to zanimanje dopušča upanje, da poskus le ne bo ostal osamljen in brez koristnega odziva v drugih delih tovarne.

Po končanem praktičnem poskusu so se udeleženci seminarja spet zbrali v sejni sobi in izvedbo posebnega odmora v oddelku montaže stikalnika preanalizirali. Za konec pa so spregovorili še o problematiki športno-rekreacijske dejavnosti v Iskri.

—C—

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO

ZAHVALE

Ob izgubi moje drage mame
FRANCKE KRŽIŠNIK

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Stikala, obdelovalnica delov za izražena sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Emeršič Anica z otrokoma.

Ob boleči izgubi
mojega dragega očeta
ALOJZIJA PETERLINA

se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem Iskre COMMERCE, TOZD DT — Direkcija domače nabave, za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, denarno pomoč ter spremstvo na njegovi zadnji poti

hčerka Slavka Vidic
z družino.

Ob boleči izgubi dragega očeta
JANEZA GAŠPIRCA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem TOZD ATC — oddelk GPP za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

Jože Gašpir.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra Industrija za elektromotorno, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana.

— V.d. glavni urednik Otmar Zorn, odgovorni urednik: Dušan Željčnov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar — komentator Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Marko Rakušček (Avtoelektrika), Boris Čerin (DO Elektrovezje) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov: Ljubljana, Trg revolucije 3, tel.: 324-061, 324-261. — Tisk: — Časopisno tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

PO mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ČASOPISNE NOVICE

Šef jugoslovanske državne delegacije Sergej Kraigher je bil pred dnevi na tridnevni službeni in prijateljski obisku v južnoameriški državi Ekvador. Sestal se je s podpredsednikom te države Oswaldom Hurtadom, ministrom za trgovino Germanicom Salgadam in drugimi. Obiskal je tudi jugoslovansko—ekvadorsko mešano podjetje Iskra—Emec, ki je poslovni partner Iskre. Sergej Kraigher in člani delegacije so ob tej priložnosti seznanili z razvojem podjetja, ki posluje v tej andski deželi od 1975. leta. (Zagrebski Vjesnik, beograjska Borba in beograjska Politika).

Beograjski Privredni pregled je objavil rezultate devetmesečnega poslovanja naše sestavljene organizacije z naslovom „Izvoz približno 100 milijonov dolarjev.“ Tako piše, da je Iskra v devetih mesecih izdelala izdelkov v vrednosti nad 8,84 milijard dinarjev, ali 12,7 % več kot v istem obdobju lanskega leta. Na ta način je Iskra uresničila načrtovano proizvodnjo s približno 90 %. V istem obdobju je izvozila proizvodov v vrednosti 99,56 milijonov dolarjev, oz. 37,9 % več kot v istem obdobju lani. Z dodatno izvozno obveznostjo je tako uresničila letni načrt izvoza z 69 %.

Osem proizvodnih in trgovinskih organizacij iz Hrvaške in Slovenije je danes združilo sredstva za zidavo prvega obrata v Dalmaciji, ki bo deloval po načelih skupnega celotnega prihodka in dohodka na podlagi zakona o združenem delu. Denar za gradnjo tovarne ferosilicija so združili tovarna Dalmacija iz Dugega Rata, ki je nosilka investicije, kranjska Iskra, TOZD Chromos—Katan—Kutirli in Sombora in Zagreba, Hidroelektra, TAM, Kemikalija iz Zagreba in Brodomerur iz Splita. S podpisom tega samoupravnega sporazuma so se partnerji zavezali, da bodo v razmerju z združenimi kupci sodelovali ne samo pri pridobivanju deviz, temveč tudi pri delitvi poslovnega rizika. Pomembno je, da temelji bodoča proizvodnja ferosilicija na domačih surovinah, predvsem na bogatih nahajališčih kremenčevega peska v okolici Sinja. Tanjugovo poročilo, ki so ga objavili skoraj vsi pomembnejši dnevniki v državi.

V Alžiru je potekal jesenski mednarodni sejem, ki se ga je udeležilo tudi precej jugoslovanskih podjetij. Beograjska Politika ekspres, ki je objavila to poročilo, je našela med razstavljalci tudi našo Iskro. Pomemben je predzadnji odstavek, oz. pojasnilo zvezne gospodarske zbornice Jugoslavije: Na razstavi je bilo veliko naših strokovnjakov, katerih večina ni obvladala nobenega tujega jezika, zato tudi ni bilo nikakih poslovnih zaključkov. Še več. Dogajalo se je celo da ljudi, ki bi morali posredovati določeno informacijo, sploh ni bilo mogoče najti na razstavišču.

„Interesi ne poznajo čustev, ljubezni ali mrznje. Partnerji, ki se združujejo, vidijo svojo prihodnost pri dohodku, obojestranskih interesih, koristnih tudi za širšo skupnost. S tem geslom dve veliki sestavljeni organizaciji Iskra in Elektronska industrija odpirata novo poglavje svojega sodelovanja. Obe se zavedata, da sta veliki in, da smo enakopravno lahko trisratisa svojo sodelovanje. To, kar bosta storili, bo jugoslovanska elektronnika“ — so uvodni stavki obširnega članka beograjskih IT novin z naslovom „Poslovni zakon iz interesa“.

Splitaska Dalmacija je objavila obširen članek, kjer obravnava igre na srečo. Članek nosi naslov „Tombola je nujno zlo“. Na prvi pogled članek nima nikake zveze z gospodarstvom, vendar je v njem omenjena mimogrede tudi Iskra.

„Iskra—Olimpija (mišljeno je košarkaško moštvo) koristi halo Tivoli vsak dan približno eno uro. Za to plača v enem letu 534 milijonov starih dinarjev, oz. celotno dotacijo, ki jo prejema od sestavljene organizacije Iskra. Podatki so vzeti iz beograjskega časopisa Sport.“

Gorenjski Glas je objavil na prvi strani članek z naslovom „Prihodnje leto za združeno delo ne bo lažje“ in uvodnimi besedami: „Negativna, oz. črna lista“ zveznega izvršnega sveta prepoveduje med drugim tudi uvoz takšnih surovin in reprodukcijskih materialov, ki so nujni za normalno proizvodnjo izdelkov, namenjenih v izvoz — zaradi težav pri zagotavljanju proizvodnje za izvoz naša poslovnotnost in solidnost na tujem ne sme trpeti, saj je to nevarnost za izgubo tržišča — bojazen, če bomo lahko prihodnje leto normalno poslovali in izvažali na letošnji ravni.“

V nadaljnjem tekstu je pomemben tale odstavek: „Predstavniki kranjskih izvoznikov Iskre, Save in Planike so na seji izvršnega sveta občinske skupščine, ki bo s to problematiko seznanila ustrezne organe, navajali negativne posledice takšnega ravnanja, hitrih in premalo premišljenih odločitev, ki zaradi nevelovitosti terjajo stalno dopolnjevanje že sprejetega. To združenemu delu onemogoča trajnejše planiranje, hkrati pa povzroča kopico dodatnih opravil, ki bi bila ob boljših rešitvah nepotrebna.“

Sobotna okrogla miza Dela ima naslov „Kooperacije vse prepogosto krinka za klasičen uvoz“ in podnaslovom „Izvažamo zato, da bi z uvozom na domačem trgu zaslužili dinarje“. Dopisnik Dela v Parizu Vilko Novak se je tamkaj pogovarjal z nekaterimi predstavniki slovenske industrije in bančništva, med njimi tudi z direktorjem Iskra—France Jeanom—Claude Jourdanom.

Na vprašanje, kje so ovire za boljše sodelovanje med francoskimi in našimi podjetji, je direktor Jourdan povedal naslednje: „Industrijske družbe so v Franciji, prvič, drugače organizirane, kot denimo, v ZRN, kjer je vprašanje kooperacije“ mogoče rešiti hitreje, predvsem zaradi tesnejše povezanosti raznih sektorjev. Primer: naš Thompson ima več kot 50 tovarn, a je vsaka glede nabave materiala samostojna. Povrh francoski industrialci pravijo, da je v Jugoslaviji včasih težko najti partnerja, ki bi bil zagret za sodelovanje, npr. za skupen nastop na kakem tržišču, v Libiji, Senegal. A če ga tako sodelovanje zanima, tedaj se bo pogosto zataknilo pri cenah in tehničnih rešitvah. In nazadnje jugoslovanski gospodarski odnosi z nami so še mladi. Iskra, denimo, se je veliko poprej povezala s podjetji v ZRN in tako se nam pogosto dogaja, da zavrne naše ponudbe, ker je že angažirana, denimo, s Siemensom. Thompson in Matra v Franciji sta v poklicni in vojaški elektronički zelo močni, zato tuji proizvajalci sem le težko prodrejo. Kooperacija na tem področju je možna le tedaj, če sta partnerja povsem enakopravna, se pravi, če eden od njiju tehnološko ne zaostaja preveč.

Na vprašanje Dela: Ali je torej še vzdržno, da se zadovoljimo z razmerjem 1 : 1? je direktor Jourdan odgovoril takole: „V naši veji je trenutno takole: nihče noče čakati več kot mesec ali dva, da bi dobil elektronski material. Telefonirajo ti in te vprašajo, ali imaš to ali ono na zalogi. In če blaga nimaš, grejo drugam. Prav zato si je Iskra—France ustvarila velike zaloge. Saj 20 do 30 % naših kupcev niti ne ve, da kupujejo jugoslovansko blago. Zanima jih samo eno: ali ga bodo takoj dobili, ali ne.“

Za uspešno delo v telefoniji in z družbeno—politično udeleževanje je predsedstvo SFRJ odlikovalo 35 članov TOZD Telefonski elementi in aparati iz Elektromehanike. Najvišje odlikovanje, red dela z zlatim vencem, je dobil Avrelj Trnkar, ki je z dolgoletnim uspešnim strokovnim in družbenopolitičnim delom veliko prispeval k razcvetu Iskrine telefonije in razvoju samoupravnih odnosov v TOZD TEA. Odlikovanja je podelil predsednik občinskega sindikalnega sveta iz Kranja Vinko Šarabon (Dnevnik).

Zbral in uredil Marjan Kralj

KOMISIJA ZA ŠPORT IN REKREACIJO PRI KOS SOZD ISKRA

RAZPISUJE

tridnevni delovni seminar za organizatorje in animatorje športne rekreacije TOZD in DO SOZD ISKRA.

Seminar bo od 19. do 21. decembra 1980 v Kranjski gori, v hotelu „PRISANK“.

Osebal go praktični in teoretični del.

- Teoretični del:**
1. Športno rekreativna vadba občanov (doziranje in obremenitev)
 2. Izkušnje ob poizkusni izvedbi posebnega odmora med delovnim procesom v Iskri.
 3. Izbira gimnastičnih vaj (kompleksi vaj) in športno rekreativne aktivnosti za poseben odmor med delovnim procesom.
 4. Smučarski tek, tekaške proge in kodesk tekačev.

- Praktični del:**
1. Predelava šole smučanja (alpski teki).
 2. Organizacija tekmovalja VSL in tekih.
 3. Druge aktivnosti, kegljanje, drsanje.

- Navodila**
1. Rok za pismene prijave je 10. decembra 1980 na naslov: Dejavnost za šport in rekreacijo ISKRA INVEST SERVIS, Ljubljana, Ilirska 27, tel.: 325-587.
 2. Prijava mora vsebovati priimek in ime udeleženca ter točen naslov delovne organizacije.
 3. Seminar se prične 19. decembra 1980 ob 9., zaključek 21. decembra ob 14. uri.
 4. Stroški bivanja za udeleženca znašajo 750 din.
 5. Znesek nakažite na žiro račun ISKRA INVEST SERVIS, Trg revolucije 3, Ljubljana (50101-601-17218) s pripisom za seminar. Stroške lahko poravnate v gotovini ob prihodu v Prisank.
 6. Vsi, ki imate lastno opremo za smučanje in tek na smučeh, jo prinesite s seboj.
 7. V slučaju slabih snežnih razmer, se seminar ne prestavlja.
 8. Organizacijske stroške krije organizator.

Odgovorni organizatorji in predavatelji:

Vodja seminarja: Vili TEKAVEC in predavatelj: mg. prof. Herman BERČIČ,

prof. Drago ULAGA, prof. Boris SILA, Vinko GRAŠIČ.

Za zaključek seminarja razgovor s predstavniki SOZD ISKRA.